

AAMULEHTI

N:o 73

Tampereella Keskiviikkona 29 päivänä Maaliskuuta

55:s vuosikerta 1916

KONTTORI Tampere, Kunkaank. 30 avoinna arkip. klo 8 a.—6 i. PUHELIMET: Hm.- ja tilauskonttori 1 Kirjapaino ja Sitomo 3 Isännöitsijä 5 (yksit. 180) Isännöitsijä tavat, varmim- min kello 9—10 ja 12—2.	TILAUSHINNAT Tampereella ja maaseudulla: 6 pp. 1/4 vk. 12: —, 1/4 vk. 6: —, 1/4 vk. 3: — ja 1 kuuk. 1: —; 4 pp. 1/4 vk. 8: —, 1/4 vk. 4: —, 1/4 vk. 2: — ja 1 kuuk. 70 p.; 3 pp. 1/4 vk. 6: —, 1/4 vk. 3: —, 1/4 vk. 1: 50 ja kuuk. 50 p. ja 1 pp. 1/4 vk. 2: 50, 1/4 vk. 1: 25, 1 kuuk. 25 p. niä. Kotiin kannosta kaupungissa ei suoriteta lisämaksua, aino- astaan kuukausitilaukseista peritään 10 pennin lisämaksu.	Vastaava ja päätoimittaja EETU A. ALHA Tavataan varmimmin toimituksessa klo 2—4 i. p. Puhelin 8.	ILMOITUSHINTA: 10 p. ennen ja 8 p. jälkeen tekstin sekä määrättyillä paikoilla 12 p. millim. Punaset ilmoituk- set 20 p. mm., vähintään 20 mk. Kihla-, vihkimä- ja syn- tymäilmoitukset 3 mk. Kuolinilmoitukset maksavat 10 p. mm. ja on pienin hinta 4 mk. Pienin ilmoitusmaksu on 80 p. Pitempiä ilmoituksista kaavan mukainen alennus. Kiinteät hinnat.	TOIMITUS Tampere, Kunkaank. 30 avoinna klo 11 a.—12 yöllä PUHELIMET: Toimitus 4 Päätoimittaja 8
--	---	--	---	--

K. O. Laitinen & Hannu Peltonen,

Asianajotoimisto Tampereella,
Tamp. Osake-Pankin talossa Kauppakatu 7.
Avoinna 9—3. ... Puhelin 474.

Omistajat: K. O. LAITINEN, HANNU PELTONEN,
Lakit. kand., Varatuom. Lakit. kand., Varatuom.
Vakinainen Senaattori Johannes Peltonen.
avustaja

Ajavat asioita kaikissa maamme oikeuksissa ja vi-
rastoissa. Laativat testamentteja, yhtiöjärjes-
tyksiä, kauppa- ym. asiakirjoja. Toimittavat pe-
runkirjoituksia, perinnönjakoa, saatavien perimi-
siä ynnä muita asianajolaan kuuluvia tehtäviä.
Matkustetaan myös maaseudulle.

Kihloissa.
Hilja Korri
Väinö Peltonen
Orivesi. Tyrväntö.

Kuolleita.
Ompelija
Lempi Lehto
kuoli uskossa Vapahtajansa
Tampereella 27. 3. 1916, 27 v.
ikäisenä. Häntä kaunusti kaipa-
vat 2 vaimoa, 2 siskoa sekä su-
kulaiset ja tuttavat.
August Lehto.
Vainajan sukulaisille ja ystävil-
le ilmoitetaan ainoastaan täten,
että surusaatto kokoukseen tänään
keskiviikkona klo 2 ip. Vainajan
asuntoon Satamak. 1.

Rakkaamme
Ellen Ester
muutti pois luotamme 28 p. maa-
lisk. 1916, 15-vuotia ikävuodellaan.
Jättäen kaikon valtaan vanhem-
mat ja sisarukset.
Eliina ja Karl Elo.
Arpa lankesi minulle kauniim-
masti.
Minä olen jalon perimisen saanut.
5126

Rokouksia.
Näsijärven Osake
Gluthtehtaan
osakkaita kutsutaan täten varsi-
naisen yhtiökokoukseen yhtiön
konttoriin Tampereella keskiviik-
kona 12 p. huhtikuuta 1916
klo 7 ip. käsittelemään yhtiöjär-
jestyksen 19 §:ssä mainittuja asi-
oita.
Tampereella 22 p. maalisk. 1916
4969 **Johtokunta.**

Halutun ostaa.
Puutavaraa
mänty-, kuusi- ja koivu-
lautoja ja lankkuja
suuremmissa ja pienemmissä
osissa ostaa
Puuteollisuus Osakeyhtiö
Turku. 5050

Hautauskutsukirjeitä
Aamulehd. konttorissa.

Ilmoituksia.
Tampereen Kaupungin
Kirjastosta on
Kirjain lainaus toistaiseksi
lopetettu
olojen vaatiman kirjaston perinpo-
haisen puhdistuksen vuoksi. Lainassa ole-
vat kirjat ovat tuotavat takaisin vii-
meistään tänä iltana 29 p.ä.
5131 **Kirjaston Johtokunta.**

Ennenkuin otatte ruumisarkun,
käykää
Gustafssonin ruumisarkku-
kaupassa
Katsomassa. Siellä on monipuol.
varasto arkkuja. Hinnat halvat.
Hämeenkatu 4. Liki rautatien-
aseman. Puhelin 392.

5991
Osotteita.
Asianajokonttoreita
Tampereella:
K. O. Laitinen & Hannu Peltonen
Tamp. Osake-Pankin talo.
Av. 9—3. Puhel. 474.
Varatuom. **Koskinen & Leinö**
Kauppatori 5. Selin talo. Puh. 766.
Klo 9—3.
Varatuom. **Ahlman & Pulkki-**
nen Lakiasiantoimisto. Suom. Yh-
dysp. talo Kauppak. 10. Avoinna 9—3.
Eriksson & Grönblad
Kauppatori 7. Palanderin talo.
Telef. no 659. Auki 9—4.

Procopé & Soivio
Commercen talo, av. 9—4.
Planting & Puha Asianajotoim. Kaup-
pak. 11. puh. 1165.
Kaupo Murros Asianajaja. Itä-
nenk. 11 (Palander-
rin talo). P. 758. Avoinna klo 9—3.
J. Selander Lankontori 6. Puh. 10—2
Lankok. 1431. Auki 1432.
Julius Lagus Perimis- ja asianajoi-
misto. Aleksant. 22. P. 1297.
Tampereen Lakiasiantoimisto Oiva
Sohlberg
Kauppakatu 16. Puhelin 1004.
Avoinna 9—3.
Toisipaikkaisia
asianajajia:
Pellinen & Niemelä (ent. Koski & Suoma-
lainen), Helsinki, Mikonkatu 6.
K. V. Holman, Asianajotoimisto
Helsinki, Aleksanterinkatu 44.
Lakiasian-
toimisto **Kivimäki & Tulenheimo**
Turku, Eerik. k. 8. Av. 9—4. P. 484 & 945.
Jaakkola & Piintilä 9—4. Om. Varat.
Turku, E. Jaakkola ja T. Piintilä.
Alfred Holmström Lakiasiantoi-
misto. Turku, Aurak. 3. P. 772 & 1049. 9—4.
Toivo Anjalan Asianajotoim. Vaasa.
Hovioikeuden-
aukulantti **Antero Simolan**
Asianajo- ja Liiketoimisto
Orivedellä.

Lääkäreitä:
Kaupungin- ja aluelääkärit
T. A. Hällström, Kirkkok. 8. 9—11
ja 5—6. puh. 291. sekä Terveyden-
hoitotoimistossa 1—2.
Grönholm, Hämeenkatu 26. 9—11, 4—5.
Nyman, Kauppat. 7. 9—11, 5—6.
v. Schrowe, Tamm. k. 10. 10—1/2 12.
3—4.
Terveydenhoitotoimisto, Hämeenkatu
19. 12—2. Tarkastusas. 8—10.
Keuhkotautisten huolto, L. puist-
to. 4. tiist. ja perjant. 6—7.
Ahlman, L. puistok. 14. 10—12, 5—7.
Backman, 3—5 ip.
Björkvist, Korva-, nenä- ja korvak-
tauteja, Hämeenkatu 20. 10—12 ja 6—7.
Emeleus, 1/2 9—1/2 10, 1/2 5—6.
Hoffström, 11—1 ja 1/2 7—1/2 8.
Rafael Kyrö, Kauppat. 2. 9—11
ap. ja 4—5 ip. Puhelin 1965.

Sattuneesta syystä ilmoitan täten
kohteliaimmin,
että Kauppias Alexei Weseloffille Forssasta, antamani valtakirja
ei enää ole voimassa ja että en vastaa hänen kanssaan tehdyistä
sopimuksista.
Hel singissä 23 p. maalisk. 1916. **D. S. Georgschaeff.**
5051 (S.L.6482)

Tri Nyman, Kauppatori 7. 9—11, 5—6.
pyh. 9—11. Sisätaut. last. ja veneer.
Ora, Aleksant. k. 16. 10—11 ja 6—7.
(hermo- ja mielis.)
Stålhammar, Mustanlahdenkatu 24.
1/2 6—7, puh. 100.
Anna Vikander, Koskik. 9. 9—11, 5—6.
Virzenius, Itäk. 20. 9—11, 1/2 6—1/2 7
Kaarlo Palkonen, kunnan- ja raut-
tatiennäköön Toijalassa 9—11 ja 1—2.

Hammastiläkäreitä:
Agda Althén, Kauppak. 2, klo 11
—12 ap.
Althén, Kauppak. 2. arkip. 11—12.
Olga Järvinen, Aleksanterink. 20.
klo 1/2 10—11 ja 5—6. Puh. 608.
Elsa Grönblad-Stålhammar, Kün-
kaank. 25. 11—12, 5—6, toistaiseksi
ei torst. perj. ja lauv.
Laurent, Hj., Hämeenkatu 23. 1/2 10—
1/2 11, 2—3. Puh. 1553.
Veli Pakkala, Kunkaank. 26, klo
10—12, 1/2 6—1/2 7, lauv. 10—12, p. 170.
V. J. Palo, Hallitusk. 9, puh.
588, 9—11 ja 5—6.
Rauvola, Kauppakatu 4. Klo 10—11
ja 1/2 6—6; lauv. 10—11.
Saima Tirkkonen, Pellavatehtaan-
k. 21. Matkoilla 3 päivään huhtik.

Eläinlääkäreitä:
M. Herva, Otavall. k. 2. T. 1134. Klo 10—1
Stenius, Mustanlahd. k. 23. 10—12. P. 1495.

Yksityissairaala Koulukatu 8.
Telef. 727.
Puupposen Rohdoskauppa omist.
Puupposen Veljekset, Hämk. k. 6 p. 463

Kiertävät sairaanhoitajattaret
Tavataan varmimmin klo 2—4 ip. Län-
sipuolissa **H. Paastikivi**, Papink. 17.
puh. 782. Keskikaupung. **M. Koski-**
nen, Lant. k. 33 B. puh. 25. Kytälässä
L. Uvari, Aleks. k. 30, puh. 1168. Itä-
puolissa **A. Vihonen**, Viinik. k. 3 A.
puhelin 982.
Rokotustoim. Kunkin. 36, torst. 10—12.

Maamittareita:
K. D. Sinervä
TAMPERE. Hämeenkatu 23. Telef. 80.
Toijalan Maanmitt. ja Väliystoim. Puh.
Keski-Suomen Metsätoimisto Tam-
pereella, U. J. Grönholm, Commersin
talo, torin varrella. Puhelin 1561.
E. Bäckström varamaamittari Tampere.
toimittaa paistoit., lohkom. y. m.
J. A. Härmälä, varam. Orivesi as. Puh.

Kätilöitä:
Lise Alén rokottaja, Aleks. k. 20. T. 736.
Edla Enroos, Vanh. koti, t. 927, päiv.
Aino Lehti, Hämeenpohja, puh. 52.
H. Nironen Kunkin. k. 16, oik. p. pihar.
Kätilö H. Teittinen, Lantinenk. 18 b, Arola.
Naimi Vallin, Kauppak. 22. Lindellin
koulu.

Sairasvoimistelua ja
hierontaa:
Alanko, Hilma, Aleksanderink. 31.
Kerttu Haarla, Puutarhak. 12. P. 1291.
Elieel Hylander Kirkkokatu 8.
Telef. 1122.
L. Julkunen, Kaupp. k. 5, p. 963, myös sähkö.
M. Kandell, Satak. 28, myös sähkö, hier.
Rosa Koljonen, Rautatiek. 2, käyntikad.
Koskinen, Sandra Mustik. 20. P. 760.
Lindell, Aurora Tammelan k. 13.
Aarna Nieminen, Satak. 7. Sähkö, hier.
Sofia Piippo, Hallitusk. 21.
Ida Räisänen, Pinninkatu 30, sähkö-
hier.
Tamp. Hieronta & Sairasvoimistelulaitos
Läntinenk. 25. Auki 9—10, 1/2 3—5, 7.
Ida Matilainen Tammelan puistok. 16.
Elsa Saarinen, Aleks. k. 28, Sok. yhd. P. 1278.
Slevä Tuomala, Aleksant. k. 31, p. 679.
Hierontaa saatavana Ilmarink. 5, t. r. v.
Hieromaleitos, Kunkin-
kaank. 36.
Vilho Vainikainen

TAMPEREEN OSAKE-PANKKI
pääkonttori: Tampereella.
Haarakonttoreita: Hämeenlinnassa, Ikaalissa, Keuruulla, Toija-
lassa ja Vammalassa.
Ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan.
Talletustilille, Karttuvalle talletustilille (talletuskonttokuranti).
Säästö-kassatille (Kodin Pankki), Juoksevalle tilille;
ostaa ja myy ulkomaan rahaa ja ulkomailla maksettavia vekseleitä;
ostaa ja myy obligatioita;
ostaa ulkomaalaisten lainain maksettavaksi langenneita obligatioita;
myy postilähetyksvekseleitä;
diskonttaa vekseleitä;
myöntää kassakreditiivejä, lainoja, remburssikredittejä;
asettaa matkakreditiivejä ulkomaille,
toimittaa rahainperimisiä, maksuja ja rahalahetyksiä niinhvyn koti-
kuin ulkomaille.
Toimia voidaan pankille antaa kirjeellisestikin.

Pohjoismaiden Osakepankki
Kauppaa ja Teollisuutta varten.
Ilmoitus lauantain lehdessä.

Suomen Yhdyspankki
Tampereella, Kauppak. 10.
Täydellinen pankkiliike.

Vaasan Osake-Pankki
Tampereella, Kauppakatu 3.
Avoinna 1/2 10—2.

Tampereen Osake-Pankki
Avoinna 1/2 10—1/2 3.

Tampereen Säästöpankki
Kauppak. 14, on avoinna joka arki-
päivä 11—2 sekä sitäpäisi perjantaisin
6—8 ja lauantaisin 4—6.

Kansallis-Osake-Pankki
Tampereella.
Auki 1/2 10—3.

Tampereelta
19 29/3 16.
Työ kaupun-
kimme kansa-
kouluissa.

Että olot ovat epänormaaliset,
sen jokainen tietää, ja että kou-
lutyön järjestäminen kaupun-
kimme suuressa kansakoulu-
laitoksessa nykyoloissa edes
siedettäväksi tuottaa suuria
vaikeuksia, siitä ei ole epäilem-
täkään. Varmaa on myöskin, että
johtokunta on tehnyt parastaan
hankkiessaan huoneustoja ja
koettaessaan saada työn niin
säännölliseksi kuin mahdollista.
Se, että oppilaat saavat käydä
koulussa säännöllisesti, kun he
kerran ovat kaupungissa, ja niin
ovat opettajain valvonnan alai-
na, varmaan on monelle hyödyk-
si etenkin tänä aikana. Teroite-
taahan koulussa puhtautta, ja
toivottavasti pidetään tarkkaa
huolta siitä, ettei tartunnan vaa-
raa pitäisi olla. Ei myöskään ole
vähänarvoista se, että säännöl-
lisesti tehdään työtä vaikeinkin
aikoina. Mutta pääasia ei ole, et-
tä mahdollisimman suuri määrä
Nousee sitten kysymys: miten
on asia autettavissa? Jos ei pide-
tä mahdollisena, että muutamia
luokkia toistaiseksi lakkautetaan,
niin on ainoa keino, jos ei saada
lisää huoneita, että kaikilla luo-
killa supistetaan tuntien luku-
määrää. Voisihan ajatella, että y-
läluokilla luettaisiin toistaiseksi
korkeintaan kolme tuntia päivä-

sä ja alaluokilla kaksi. Sanottavaa vahinkoa siitä ei koitu, mutta varmaan sen kautta saatoin ottaa koko joukon siedettävämiksi. Nykyistä järjestystä tuskin voidaan millään puolustaa. Kalliimpi on totta tosiaan pienokaisten terveys kun muutamat menetetyn koulutunnit.

Kaupungin terveyslautakunnan ja koululääkärin velvollisuus on pitää huolta siitä, että lasten terveyttä ei panna alttiiksi ilmeisille vaaroille.

J. H.

Yleisiä uutisia.

Venäjän uuden lainan sijoittaminen.

(S. T. T.) Nov. Vr. kertoo että Suomeen valtakunnan pankin Viipurin haaraosaston käytettäväksi on lähetetty suuri määrä uuden lainan obligatioita. Suomen valtiopankki hankkii kiinteään tiliin obligatioita. Lainan levittämisen ystävällisiin ja puolueettomiin maihin on otannut suorittamiseen venäläisen pankkiyhtymä, joka on lähettänyt sikäläisille pankkeilla lainaprojekteja ja kiertokirjeitä. Parisissa on merkintä sujunut menestyksellisesti.

Kirkkolakikomitea.

Kirkkolakikomitea kokoontui eilen Helsinkiin käsittelemään toisessa lukemisessa seuraavia seitsemännen kirkolliskokouksen sille antamia tehtäviä:

- 1) Neljättä vaalisääntä koskevan säännösten muuttamisesta;
- 2) Oikeuden myöntämisestä naiselle päästä luteriksi ja luteri-urkuriksi;
- 3) K. L. 6 §:n saattamisesta sopuun otettuihin säädettyyn uskonnonvapauslain kanssa;
- 4) Naisen vaalikelpoisuudesta erinäisiin kirkollisiin luottamustoimiin.

Komitean työhön ottavat osaa puheenjohtajana tuomiorovasti A. Auvinen ja jäsenenä tuomiorovasti I. M. Tallgren, ent. senaattori V. Gummerus, esittelijäsihteeri V. Hirvinen, maanviljelijät Juho Torppa ja P. Pennanen sekä tri Lauri Ingman, joka myöskin toimii komitean sihteerinä.

Siviiliavioliitto ja siviilirekisteri.

Asiain käsittely senaatissa.

V. 1911 eduskunta hyväksyi ja jätti kaikkein korkeimmaksi harkittavaksi ja vahvistettavaksi asetuksen avioliiton solmimisesta siviiliviranomaisten edessä. Eduskunnan esityksen johdosta vaadittiin senaatin lausuntoa, mutta ei sitä ole vielä annettu. Kuitenkin on senaatti käsitellyt asiaa valmistelevasti, viimeksi muutamia kuukausia takaperin, ja lienee kuuleman mukaan mahdollista, että se ratkaisee tämän vuoden kuluessa. Mikäli asian käsittelyssä tähän saakka on ilmennyt, eivät senaatin jäsenet asettune vastustamaan eduskunnan esitystä.

Siviiliavioliitto koskevan esityksen yhteydessä huomautti eduskunta, että on olemassa melkoinen määrä Suomen kansalaisia, joita ei ole merkitty mihinkään viralliseen rekisteriin. Tämä aisiintila johtuu pääasiassa siitä, että vanhemmat, jotka ovat evankelis-lutherilaisen kirkon jäseniä sen takia, etteivät voineet erota siitä liittymästä mihinkään muuhun laillistettuun uskontokuntaan, eivät anna kasteen kautta ottaa lapsiaan kirkon yhteyteen. Ja kun maan papistossa vallitsee se käsitys, ettei kirkonkirjoja ole katsottava siviilirekisteriksi, vaan että ne ovat kirjoja, joita kirkko pitää jäsenistään, ei sellaisia lapsia siis merkittä kirkonkirjoihin eikä heidän siviilisäädytään niin ollen ole olemassa mitään virallisia asiakirjoja. Eduskunta piti siitä syystä suotavana, että mita pikimmin sa-

taisiin aikaan siviilirekisteri kaikista Suomessa asuvista henkilöistä, jotka eivät kuulu evankelis-lutherilaiseen taikka kreikkalais-katoliseen kirkkoon. Tämän nojalla anoi eduskunta väliaikaisen määräyksen antamista siitä, olisiko ja minkä siviiliviranomaisen pidettävä rekisteriä niistä Suomessa asuvista henkilöistä, joita ei ole otettu evankelis-lutherilaisen eikä kreikkalais-katolisen kirkon eikä myöskään laillistettujen eriuskollaisseurakuntien rekistereihin.

Mikäli Hbl. on kuullut, on myöskin kysymys siviilirekisteristä ollut senaatin käsiteltävänä. Asiasta on olemassa lainvalmistelukunnan v. 1910 laatima ehdotus, ja on asiaa senaattissa käsitelty tämän ehdotuksen perustalla. Eduskunnalle tulitaneen jättämään asiasta esitys.

Mainittakoon samalla, että säätyjen vuoden 1897 valtiopäivillä alamaissa anomuksessa esitetty siviilirekisterin puutteesta johtuvat epäkohdat, jätettiin seuraavana vuonna säädylle asiaa koskeva esitys. Tähän sisältyvän asetusehdotuksen säädetyt hyväksyivät, mutta se ei saanut vahvistusta.

Uusi pakollinen määräys.

Virallisissa lehdissä on julaitu pakollinen määräys, jossa kielletään henkilöitä, jotka eivät kuulu armeijaan, käyttämästä kirjevaihdosta postinvalityksellä joukko-osastojen sinetillä varustettuja kirjekuoria saadakseen siten kirjeensä maksutta lähetetyksi. Määräyksen rikkomisesta seuraa korkeintaan 8,000 mk:n sakko tai 3 kk. vankeutta.

Askeiset ylioppilaskirjoitukset.

Tutkimus tunnettujen syytösten johdosta.

Yliopiston rehtorin ja ylioppilastutkintovaltiokunnan toimesta pidetään parhaana tutkimusta siitä, olisiko mikäkin ylioppilaskirjoitus kirjallisuudesta aikaisemmin ollut oppilaiden tiedossa. Mikäli tähän saakka on saatu selvää, arvellaan että erästä saksankirjoitusta on tarjottu eräissä oppilaitoksissa, jossa tutkimusta parakaia suoritetaan. Tarjottu kirjoitus ei liene kuitenkaan oikea. Vielä ei tiedetä onko tarjousta otettu vastaan. Asianomaiset eivät kuitenkaan vielä tahdo ilmoittaa, missä oppilaitoksessa tämä olisi tapahtunut.

Teknillinen korkeakoulu.

Opintomaksujen korotus.

(S. H.) Eilen kerroimme, että ministerineuvosto on hyväksynyt edelleen säädetyssä järjestyksessä käsiteltäväksi senaatin esityksen teknillisen korkeakoulun ohjesäännön 69 §:n kumoamisesta ja 42 §:n sanamuodon muuttamisesta.

42 § sisältää määräyksen opintomaksuista, jonka senaatti lienee esittänyt korotettavaksi 40 mk:sta 60 mk:aan, jota paitsi erinäisiä rajoituksia tulisi tehtäväksi opettajakollegion oikeuteen myöntää vapautusta tästä maksusta varattomille oppilaille, 69 §:n mukaan tulevat opintomaksut korkeakoulun rahastoon. Kun tämä pykälä tulee kumotuksi, menevät nämä maksut valtiotrahastoon.

Mainitun koulutrahaston varoilla on koulun ohjesäännön 70 §:n mukaan tarkoitus edistää tieteellisten tutkimuksien, teknillisten ja muitten kirjallisten teosten julkaisemista, jotka ovat tarpeen opintoja varten tai muuten korkeakoulun hyväksi, palkita kipeitä työtä ja avustaa vähävaraisia opiskelijoita.

— Yliopisto. Historialliskielitieteellisen osaston dekanus on julaissut kutsun kuulemaan sitä julkista esitelmää, jolla yleisen historian professori Hjalmar Johannes Crohns maalisk. 29 p:nä 1916 astuu virkaansa. Kutsuun liittyy dekanuksen, prof. Ivar A.

Heikelin latinankielinen kirjoitelma »De Constantini imperatoris scriptis edendis».

— Sanomalehtien rankaisut. (S. H.) Karjalan Lehden, kolmi-päiväinen painos, vastaavan toimittajan, maist. Arvo Imkilän on Viipurin läänin kuvernööri tuominut yhden kuukauden vankeusrangaistukseen kirjoituksen johdosta, joka otsikolla »Uutta vuotta alkaessa» oli tämän vuoden ensimmäisessä numerossa. — U. S.

— Postisäästöpankin liike helmikuulla 1916. Viime helmikuulla avattiin kaupungeissa 951 uutta säästökirjaa ja maaseudulla 1,128 säästökirjaa. Säästöpankkoja tehtiin helmikuulla kaupungeissa 3,972 erässä 344,142 mk. ja maaseudulla 4,697 erässä 395,598 mk. eli yhteensä koko maassa 739,740 mk. — Viime helmikuulla kuoletettiin kaupungeissa 332 säästökirjaa. Säästöpankkoja otettiin kaupungeissa 1,086 erässä 107,976:55 ja maaseudulla 975 erässä 120,892:33 eli yhteensä koko maassa 228,868:88. Pääoman lisäys oli helmikuulla koko maassa 510,871:12. Siitä tuli kaupunkien osalle 236,165:45 ja maaseudun 274,705:67.

Vertauksen vuoksi mainittakoon, että kuluvan vuoden tammikuun—helmikuulla talletettiin postisäästöpankkiin 1,435,720 mk. ja nostettiin 451,007:82. Joten pääoman lisäys oli 983,812:18. Vastaavana aikana vuosi sitten talletettiin postisäästöpankkiin 598,527 mk. ja nostettiin pankista 371,532:16. Pääoman lisäys oli silloin 226,994:84.

— Sodassa olevat. (S. T. T.) Urhousdessa sodassa on suuriruhtinas Nikolai Nikolajevitshin Astrowskin rakoonissa palveleva kornetti Klas Björklund saanut Stanislau ritarikunnan toisen luokan ritarimerkin miekalla ja nauhalla varustettuna.

Biografisen nimikirjan toimitusvaliokunta.

(S. T. T.) Historiallinen Seura on uuden biografisen nimikirjan toimitusvaliokuntaan valinnut puheenjohtajaksi valtioneuvos E. G. Palménin, ja muiksi jäseniksi tohtorit M. Ruuth, G. Suolahti, Väinö Voionmaa sekä maisteri Kaarlo Blomstedt, joka samalla on toimituskunnan sihteerin.

Tampereelta ja lähiseuduilta

Tampereen piirin piirilääkärinvirka.

(S. T. T.) Tampereen piirin piirilääkärin, tri K. G. Kyrklundin kuoleman johdosta on lääkäri K. G. Jäderholm määrätty 1 kk:n aikana hoitamaan sanottua virkaa, joka on julistettu haettavaksi säädetyin ajan sisällä.

Tampereen klassillinen lyseo.

(S. T. T.) Tampereen suomalaisen klassillisen lyseon matematiikan ja luonnonopin vanhemman lehtorin virkaa ovat hakeneet fil. tohtorit K. A. Poukka ja J. Helo, sekä nuoremmat lehtorit J. V. Koistinen, F. V. Pesonen ja T. Valtavuo.

Hämeensillan uusiminen.

Kuten muistettaneen pyysi rahatoimikamari viime syyskuussa Tampereen Teknilliseltä seuralta lausuntoa Hämeensillan uudestaan rakentamisesta. Tässä lausunnossa, joka nyttemmin on jätetty rahatoimikamarille pidettävään sillan uusimista tarkoittavaan, mutta nykyisiin rakennushankkeisiin nähden esitetään, että rakentaminen lykättäisiin tuonneemmaksi. Kuitenkin ollaan lausunnossa sitä mieltä, että nyt jo olisi ryhdyttävä valmistuksiin,

jotta rakentamiseen voitaisiin ryhtyä heti tilaisuuden tullen.

Minkäläiseksi silta Teknillisen Seuran mielestä olisi rakennettava y. m. lausunnossa esitetyistä seikoista tehtiin lehdessämme jo äskettäin tarkemmin selkoa.

Sokerin ja tilitikkujen rajahinnat.

Läänin kuvernööri on noudattavaksi määrännyt uudet rajahinnat sokerille ja tilitikuille. Jalostetun sokerin tehdashinnat ovat senaatin kuluvaan kuun 16 p:nä antaman määräyksen mukaiset, nim. 100 kilolta jauho. ja toppasokeri Helsingissä 165 mk. ja palasokeri 168 mk., Kotkassa jauho- ja toppasokeri 164 mk., palasokeri 167 mk., Turussa jauho ja toppasokeri 166 mk., palasokeri 169 mk. ja Vaasassa sekä Pietarsaassa jauho- ja toppasokeri 167 mk. sekä palasokeri 170 markkaa.

Hämeen läänissä saadaan sokerin tukkukaupahinnat lisäämällä tehtaan hintaan 4 markkaa 100 kilolta sekä rahdin määrää lähimmältä rafinaattitehtaalta ja vähittäiskaupahinnat, lisäämällä paikkakunnan tukkukaupahintaan 6 penniä kilolta.

Hiekkasokerin rajahinnaksi on määrätty Viipurissa 148 mk. ja Helsingissä 150 mk. Hiekkasokerin hinnat astuvat kuitenkin voimaan vasta toukokuun 1 päivästä 1916, johon saakka on voimassa aikaisemmin hiekkasokerille vahvistettu rajahinta 160 mk. 100 kilolta.

Tulitikkujen hinnat on määrätty seuraaviksi:

Tehtaan hinta 18 mk. 50 p. laatikolta, jossa on 1,000 tulitikkurasiaa. Tukkuhinta 20 mk. laatikolta, jossa on 1,000 tulitikkurasiaa. Vähittäishinta 22 p. paketilta, jossa on 10 tulitikkurasiaa.

Taksoitusvalitukset.

Tarkastuslautakunta jatkaa edelleen työtään niiden valitusten tarkastamiseksi, joita on tehty äskettäin päättyneestä taksoituksesta. Tähän saakka on ehditty vastaan neljänteen kaupunginosaan. Aikaisintaan saa lautakunta työnsä suoritetuksi ensi viikon loppuun mennessä.

Tampereen Halko-osuuskunta.

Vuosikokous.

Tampereen Halko-osuuskunta r. l:n vuosikokous pidettiin eilen rahtiusseura Taiston huoneustossa. Vuosikokouksen avasi hallinnon puolesta tehtailija J. N. Salminen, jonka jälkeen puheenjohtajaksi valittiin kaupunginvaltuut S. Niinivirta. Sihteerinä toimi osuuskunnan hallinnon sihteerin, hra A. Urrila.

Mitään toiminta- ja tilikertomusta ei hallinto ollut vielä osuuskunnan nuoreen ikään katsoneen luonnollisesti voinut valmistaa. Samoin ei kysymys vuoroitton jakamisesta voinut aiheuttaa minkäänlaisia toimenpiteitä kokouksen puolelta.

Hallinnon jäsenen palkaksi määrättiin 5 mk. kokoukselta ja puheenjohtajalle 10 mk. Tilintarkastajain palkkioksi määrättiin 50 mk. kummallekin.

Hallintoon valittiin eroamisvuorossa olevien jäsenten, opettaja F. E. Anian, insinööri V. M. J. Viljasen ja metsänhoitaja A. Tuurin, tilalle kaksi viimeksi mainittua uudelleen ja hra Anian tilalle, joka kieltäytyi prokuristi T. Airo ja varalle hrät A. Stenbäck, K. Hannu ja U. Jansson.

Tilintarkastajiksi valittiin kaupunginvaltuut S. Niinivirta ja konttoripäällikkö L. Simola ja varalle hrät E. Rautama ja V. Melkas.

Pääsymaksua ei katsottu olevan syytä ottaa niiltä uusilta jäseniltä, jotka tämän vuoden kuluessa osuuskuntaan liittyvät.

Vuosikokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin hrat U. Jansson ja A. Stenbäck.

Kokouksessa oli läsnä kaksikymmentä osuuskunnan jäsentä.

Kutomatyöntekijäin palkat.

Niiden korottamisesta tehty esitys.

(S. T. T.) Suomen Kutomateollisuusliiton liiton liittohallinnon tekemään kutomateollisuusliityväen palkkojen korottamista koskevaan ehdotukseen liittyvässä kirjelmässä huomautetaan, että useat kutomateollisuusliiton alaiset osastot ovat viime aikoina kääntyneet asianomaisten työnantajien puoleen esityksillä, että kutomatyöläisten palkkoja korotettaisiin nykyisten kalliiden elantokustannusten tähden jollakin määrällä, mutta ovat aina saaneet kieltävän vastauksen tai selityksen, että yksityiset työnantajat eivät voi palkkoja korottaa ilman työnantajain liiton päätöstä. Kirjelmässä esitetyt laskelmat osoittavat, että vuonna 1906 oli kutomatyöläisten keskimääräinen vuosiansio 690 mk. 20 p. eli 2 mk. 30 p. päivää kohti ja vuonna 1915 810 mk. 91 p. eli päivää kohti 2 mk. 73 p. Yhdeksän vuoden ajalla on mousu siis ollut ainoastaan 17,5 %. Sitävastoin kohosivat palkat kolmivuotiskaudella 1903—1906 18,3 %. Tästä hitaasta palkkojen noususta johtuu liiton mielestä, että kutomatyöläiset ovat teollisuusliityväestön huomoinnissa palkattu osa. Antaakseen selvemmän kuvan heidän asemastaan on liitto valinnut muutamia esimerkkejä tärkeimpien elintarvikkeiden hintojen kohoamisesta vuosina 1907—1915 niillä paikkakunnilla, joissa kutomateollisuutta harjoitetaan.

Numerosta näkyy, että tällä ajalla ovat tärkeimmät elintarpeet kohoaneet Vaasassa keskimäärin 39 %. Tampereella 40 %, Forssassa 46 % ja Turussa 40 %. Kirjelmässä mainitaan vielä, että työnantajain taholta annettua n. s. kalliinaisan lisäyksen tunnustetaan työväestön parasta tarkoitaviksi, mutta silti ei työväestön mielestä voida jättää peruspalkkojen korottamista määräämättömään tulevaisuuteen. Varsinkin naistytöntekijöiden on peräti vaikeata hankkia ansioita oman ammattinsa ulkopuolelta. Samassa yhteydessä kuin itse palkankorotuskysymys ratkaistaan, olisi otettava huomioon, että tähän asti myönnetty kalliinaisan lisäyksen pöytäkirjaan ennalaa ja että kokonaan työttömille myönnettään siksi suuri avustus, että he ilman suurempia vaikeuksia voivat tulla toimeen. Tämän yhteydessä mainitsee kutomateollisuusliitto, että se on suurista kustannuksista huolimatta päättämät jäseniänsä nähdessä aloittaa huhtik. 1 p:stä työttömyysavustuksen, josta kuitenkin tulevat osallisiksi ainoastaan järjestyneet.

Edelläkertonut johdosta esittää liitto, että työnantajain liiton puolesta ryhdyttäisiin sellaisiin toimenpiteisiin, että kaikilla maamme kutomatehtailloilla korotettaisiin työntekijäin palkat siten, että niille työntekijöille, joiden vuosiansio on 10 mk. ja siitä alaspäin, myönnettäisiin 25 % korotus ja niille, joiden vuosiansio on 10 ja 15 mk:n välillä, annettaisiin korotusta 15 %, sekä niille, joiden ansio on 15 ja 20 mk:n välillä, myönnettäisiin 10 % korotus ja että tämä korotus laskettaisiin niinhyvin aika-kun urakkapalkkallakin työskenteleville sekä että tähän asti myönnetty kalliinaisan lisäyksen pöytäkirjaan ennalaa. Lopuksi ehdottaa työntekijäin liitto, että kutomateollisuuden harjoittajien liitto lausuisi kehotuksen yksityisille kutomateollisuudenharjoittajille, että he ryhtyisivät työnantajain liiton kautta neuvottelemaan työläisten kanssa tästä palkkakysymyksestä.

— Henkikirjoitus toimitetaan keskiviikkona henkikirjoittajan konttorissa kauppalhallan kolmannessa kerroksessa klo 10—12 kaup.os. taloista n:o 31—12 puun. 13 kaup. osasta ja vanhaan Kytätän taloista n:o 304—331 sekä k'o 1—3 ip. vanhaan Kytätän taloista n:o 332—12 puun ja 14 kaup. os. taloista n:o 7—22.

Tamp. Lastenhoitoyhdistys v. 1915.

Tamp. Lastenhoitoyhdistyksen kertomus v:ltä 1915 osoittaa, että yhdistyksen toiminta kuluneena vuonna on suuresti edistynyt.

Johtokuntaan ovat kuuluneet tohtori A. Wikander, puheenjohtajana, apteekkari V. Aschan varapuheenjohtajana, neiti E. Vuori rahastonhoitajana, tohtori M. Ahlman, neiti A. Johnsson ja neiti I. Lindroos, sihteerit. Varajäseninä ovat olleet rouvat I. Yrjö-Koskinen ja H. Kupiainen. Lastosten toimikuntien puheenjohtajat ovat sitäpaitsi ottaneet osaa johtokunnan kokouksiin. Johtokunta on kokoontunut vuoden kuluessa 4 kertaa.

Yhdistyksen jäsenluku on 317. Maitopisara. Tammelan osasto on eteenkinpää ollut sijoitettuna Tammelan puistikatu 2:ssa. Tästä osastosta on uudestaan ruvettu kuljettamaan pulloihin valmiiksi sekoitettua maitoa erääseen kaupungin keskustassa olevaan maitokauppaan, josta sitten tilaajat voivat sen noutaa.

Vuonna 1915 oli tässä osastossa sisäänkirjoitettu 115 lasta, joista 43 maksamatonta.

Suurin määrä lapsia on ollut 50 päivittäin, pienin 31. Vuoden kuluessa on jaettu 14,558 maitoannosta. Maito, joka on hankittu Maitosentraalin välityksellä So. tavalla ja Kulkkaan kartanoista, on 12 kertaa tarkastettu, ja rasvapitoisuus on ollut 3,00—4,60 %. Maito on tarkastetusta, tuberkelivapaasta karjasta.

Johtajat on vuoden kuluessa käynyt 298 kertaa kodeissa.

Amurin osasto on edelleen toiminut Kortelahdenkatu 13. Tässä osastossa oli vuoden kuluessa sisäänkirjoitettu 103 lasta, joista 34 maksamatonta.

Suurin määrä lapsia on ollut 42 päivittäin, pienin 35. Vuoden kuluessa on jaettu 12,060 maitoannosta. Maito on hankittu Laukon kartanosta ja on 12 kertaa tutkittu. Rasvapitoisuus on ollut 3,70—4,50 %. Tämäkin maito on tutkittu, terveeksi huomattua karjasta.

Johtajat on vuoden kuluessa käynyt 313 kertaa kodeissa. Kustannukset päivää ja lasta kohden on laskettu 38,5 p.

Lääkärin hoidosta molemmissa osastoissa on huolehtinut tri A. Wikander, joka nyt kuitenkin vuoden lopussa on eronnut tästä toimesta, toimikunnan suureksi suruksi.

Johtajattarena Tammelan osastossa on toiminut rouva L. Jalonen ja Amurin osastossa neiti E. Melkas.

Toimikuntaan ovat kuuluneet rouvat T. Sumelius, puheenjohtaja, A. Ahlman varapuheenjohtaja, N. Sadenius, rahastonhoitaja, G. Federley, sihteerit, sekä rouvat L. Frestadus ja E. Solitander varajäseninä.

Lastenseimet. Amurin seimessä, Kortelahdenkatu 13, on vuoden kuluessa ollut 95 eri hoidokasta; tehden hoitopäivien luku 6,404 ja öiden 299. Suurin määrä lapsia päivässä oli 41 ja vähin 3, keskimäärin on ollut 22 lasta päivässä. Molemmat vanhemmat elossa oli 53 lapsella; 5 oli leskien ja 34 naimattomien äitien lapsia. Johtajattarena on toiminut rouva A. Manner.

Tammelan seimessä, Tammelanpuistikatu 2, on ollut 153 eri hoidokasta, hoitopäiviä 7,285 ja öiden 44. Suurin määrä päivässä oli 44 ja pienin 5, keskimäärin 26 lasta. Molemmat vanhemmat elossa oli 89 lapsella, 20 oli leskien ja 44 naimattomien äitien lapsia. Johtajattarena on toiminut neiti A. Parviainen.

Toimikunnasta ovat vuoden kuluessa eronneet sen monivuotiset uutterat jäsenet, rouvat L. Reijonen sekä E. Forsström, ja kuuluvat siihen nyt rouvat S. Sommers puheenjohtajana, E. Mäkin varapuheenjohtajana, S. Arajarvi rahastonhoitajana, L. Klärch sihteerinä sekä M. Nyman ja D. Välimä varajäseninä.

Lastentarhat. Edellisenä vuotena otettua ylimääräistä iltapäivätyötä jatkettiin kevättyökaudella yhä edelleen. Amurin lastentarhassa oli näillä kursseilla 62 lasta, Tammelan lastentarhassa 60. Varoien puutteesta lakkautettiin iltapäivätyö kevätlukukauden lopussa.

Kevättyökaudella oli Amurin lastentarhassa 123 lasta, Tammelan lastentarhassa 122 lasta, syvstyökaudella edellisessä 119, jälkimmäisessä 121 lasta.

Opettajakunta on entinen. Amurin lastentarhassa toimivat johtajat neiti Signe Masalin sekä opettajat neidit Aini Lund-

henee salavilheä rauhallista vastaan-
tulijaa ja kun kohdalle pääsee, niin
sivaltaa puukolla ja juoksee pakoon.

Maisia ihmispetoja tuntuu täällä
Tampereelläkin olevan liikkeellä.
Eräänäkin iltana viime viikon loppu-
puolella seisokki monia miehiä,
huilikaaneja, muutaman talon portti-
käytävissä, Katua asteli ohj rauhalli-
nen kulkija. Yks kaks hyökkäsi hu-
likaani porttikäytävästä ja iski kä-
velijää päin kasvoja. Raa'alla naurun-
rähinäällä ilmaisi porttikäytävässä ole-
va sakkii ihastuksensa konnaenteolle.
Hetken kuluttua uudistettiin sama
tempu toiselle ohimenijälle. Sitten
sakkii meni menoajansa, joten ei ilkiöi-
tä tavattu, kun ensimmäinen löytyi mies
palasi paikalle avun kera.

Vetoaminen ihmishiljaisuuteen, sen
alkuperäisimpiinkin alkeisiin, on noi-
hin noistoihin nähden turhaa. Se ei
niihin pysty edes niinkään paljon
kuin vesi hanhen selkään. Ne naurat-
vat kaikelle ihmishiljaisuudelle, koska
se on heistä tyyten kulunut pois. Ai-
noastaan rangaistukseen ja kiinnitu-
semisen pelko niitä jonkun verran
ohjissa pitää. Sen parempi, on laki
aivan liian hällä puheena oleviin ri-
koksiin nähden. Mutta paljon nykyin
voitaisiin konnaentoita torjua, jos noi-
ta hykyreitä lakkaamatta tiukalla
pidettäisiin, jos heittäjä jätettäi-
siin siitä takaa, niinkuin petoja, sillä
petoja pahempia ne ovat. Vapaana
olo on niille aivan liian suuri lahja,
jota ne lakkaamatta väärinkäyttävät
oikeitten ihmisten vahingoittamiseksi.

Yleisessä mielipiteessä täytyy kas-
vattaa sammumaton inho hulikaani-
maisuuksista vastaan, niin se myös mel-
kolailla tehoaa. Mutta suotavaa on,
että lakia itsepuolustuksesta muodos-
tetaan sellaiseksi, ettei jouduta ikä-
vyyksiin, kun salakavalla häilyttäjiä
kimppuun käymästä torjutaan.

Ihminen.

— **Perheutisia.** 60 vuotta hää-
päiväänsä viettivät Maarianpäivänä
Pälkäneen Laitikkalassa keuhkievari,
tilanomistaja Aatu Heikkilä ja
hänen vaimonsa Justina, o.s. Hel-
gren. Tällaisen harvinaisen merkki-
päivän viettäneet vanhuksat ovat vie-
lä varsin terveitä ja seuraavat tarkoin
yleisiä tapalutunia ja kansallisia py-
rkimyksiä.

Kihlauksensa ovat julkaisseet neiti
Hilda Nuutila Luopioisista ja herra
Kalle Penttilä Kuhlmalahdelta.

Kihlauksensa ovat julkaisseet ta-
follisen tytär Hilja Korri Orive-
deltä ja tilanhoitaja Väinö Pelto-
nen Tyrvännöstä.

— **Henkilöetietoja.** 50 vuotta täytti
viime lauantaina tilanomistaja Kale-
le Kustaa Pätiälä Luopioisista.

— **Savonlinnalainen seppämestari.**
Erään tunnetun savonlinnalaisen
seppämestarin luokse saapui joku päi-
vä sitten muuan maalainen korjau-
tamaan rikki menneitä separaatio-
riiän. Tällöin kysyi seppämestari
maalaiselta: «Onko teillä voitakin?»

»Ei, me viemme voimme Pietariin».
»Viekö sinne sitten myöskin sepa-
raattorinnekina, vastasi lyhyesti sep-
pämestari.

Eikä siitä separaattorin korjauksesta
mitään tullut. — Savol.

— **Raa'an menettelyn alaiseksi**
joutui sunnuntaina Ruoveden Tuis-
kun edustaja V. Niinilampi, ottaa-
saan osaa viestinhiihtoon Helsingin
Tervakoski—Riihimäki, tullessaan
Virralan tienhaarasta maantielle. Hän-
tä vastaan tuli hevosella ajaen pari
kolme miestä, jotka tuuppassivat mie-
hen pois suksiltaan ja taittoivat hän-
neltä toisen saavan ja vielä yrittivät
lyödä veitsellä onneksi kuitenkin
osaamatta. Edustajasta meni aikaa
useita minuutteja ollessaan pakotet-
tu hiihtämään yhdellä saavalla, kun-
nes sai eräästä torpasta lainata sau-
van, jolla suoritti matkansa loppu-
osan. Asia annettiin heti Janakkalan
nimismiehen haituun. Teon aiheutta-
jat ansaitsevat tuntevan rangaistuk-
sen.

Huomioon!

Alkioonkukaan täällä Tam-
pereella juoko keittämä-
töntä vettä, ennenkuin täy-
si varmuus eadaan siitä,
ettei vesijohtovesi keittä-
mättömänä ole terveydelle
vaarallista.

Noudatettakoon kodeis-
sa ehdotonta puhtautta ja
pestäköön kädet ruuallieru-
vettaessa lysoolilla väke-
vöidyllä vedellä.

Päivätietoja.

Aurinko nousee klo 5:37 aam.
ja laskee klo 6:34 ip.
Näripäivä: Jona:
Huomenna: Usko.

Kirjallisuutta ja taidetta.

Tampereen teatteri.

Rva Kiven lahjanäytäntö.

Ensi perjantaina esitetään
Tampereen teatterissa rva Senni
Kiven 10-vuotisen Tampereen
teatterin näyttelijänä olon joh-
dosta hänen lahjanäytäntönään
Björnsterne Björnsonin »Kun
uusi viini kukkii...», jossa rva
Kivi esittää naispääosan.

Uutta kotimaista kauno- kirjallisuutta.

Jalmari Kara, Mykka
paholainen. Kertomuksia.
Hinta 2:75; sid. 3:75. Otavan
kustantama.

Viljo Kojo, Velka. Ro-
maani. Hinta 3:50; sid. 4:50.
Otavan kustantama.

Väinö Kolkkala, Katri
Vuorenpää. Kertomus Län-
si-Suomesta. Hinta 2:25. Ot-
van kustantama.

— **»Maailmansota.»** Tohtori
E. R. Holstin K. O. Y. Kirjan
kustannuksella ilmestyvää sota-
katsausta on lähetetty kaupoi-
hin 19:s viikko.

— **Ilmestyneitä aikakauslehtiä:**
Eläinsuojelus, n:o 3.
Työhistoriallinen Aikakauslehti,
n:o 1.

Muualta Suomesta.

Rajahintojen ylittäminen Helsingissä.

Poliisin toimesta pidetty tutki-
mus.

(S. H.) Poliisin toimesta on
otettu selvää Helsingin kauppa-
torilta, halleissa ja kauppoissa
käytetyistä elintarvehinnoista.
Useissa tapauksissa ovat myyjät
ottaneet yli 100 % yli määrätyn
rajahinnan. Poliisilaitos on lä-
hettänyt asiassa syntyneet pöy-
täkirjat Uudenmaan läänin ku-
vernöörille. — Työm.

Huomattava lahjoitus Helsingin kaupungin kansa- koulujen hyväksi.

(S. T. T.) Leskirouva Do-
rothea Fagerlundin oikeuden-
omistajat ovat Helsingin kau-
pungille lahjoittaneet 25,000 mk.,
jonka korot on käytettävä suomen-
ja ruotsinkielisten kansa-
koulujen hyväksi.

Rakennusmestariiliton eläke- rahaston vuosikokous.

(S. T. T.) Suomen rakennus-
mestariiliton seläkerahaston vuo-
sikokous oli eilen Helsingissä.
Vuosikertomuksessa mainitaan,
että rahaston toiminta viime ai-
koina on ollut hiljaista. Rahas-
tolla on nykyisin irrallisia rahojia
55,000 mk. Osakkaita on 36. Va-
nat nousivat vuoden lopussa yli
200,000 mkn ja vararahasto yli
100,000 mkn. Vuosikokouksen
käytettävissä oli 4,985:42, jonka
johtokunta ehdotti käytettäväksi
osakkaiden vuosimaksujen lyhen-
tämiseen, siten että v. 1914 vuo-
simaksuja lyhennetään 20 %, eli
yhteensä 2,715:28. Loppu säily-
tetään voitto- ja tappiotilillä. Ko-
kous hyväksyi johtokunnan eh-
dotuksen, ja myönnettiin johto-
kunnalle vastuuvapaus. — Tilin-
tarkastajiksi valittiin A. Isaksson
ja V. Lehmus sekä varalle Lind-
gren. Johtokunnan jäseniksi va-
littiin uudelleen erovuoroiset E.
Iskäläinen, K. J. Rousti ja varalle
O. Tammiavaara.

— **Osuuskaupat ja tupakkakä-
symys.** (S. T. T.) Kuopion o-
suuskauppapiirin kokouksessa
viime sunnuntaina käsiteltäessä
m. m. tupakkatehtaiden vaati-
mista, ettei heidän myyjänsä saa
kaupata trustin tupakoita, pää-
tettiin olla kehottamatta piirin
osuuskauppoja allekirjoittamaan
tällaisia sitoumuksia. Samalla
päättiin kehottaa osuuskaup-
poja ja S. O. K:aa ryhtymään
toimenpiteisiin oman tupakkateh-
taan perustamiseksi.

— **Verotusvalitukset Helsingis-
sä.** (S. T. T.) Päättyneen valit-
tusajan kuluessa eilen oli Helsingis-
sä tehty kaikkiaan 4790 vero-
tusvalitusta. Viime vuonna oli
5,297.

— **Tulipalo Liedossa.** (S. T. T.)
Viime lauantai vastaisena
völä paloi Liedon Pettisten kyl-
lässä talon riihi ja navetta por-
oksi. Liekkeihin jäi m. m. 3 leh-
mää, 2 lammasta ja 7 kanaa.

Kaupan alalta.

S. O. K:n

hallintoneuvosto päätti kokouk-
sessaan maanantaina Helsingissä
ehdottaa vuosikokoukselle, että
S. O. K:n viime vuoden voitosta
jaettaisiin jäsenosuuskaupoille
voitto-osinkona 600,000 mk.,
kuitenkin ehdolla, että osinko
jaetaan eräänlaisina obligatio-
neina, joilla osuuskauppojen on
ostettava osuuksia S. O. K:lle
vastedes rakennettavasta mylly-
stä.

Urheilu.

Viestinhiihto H:linna— Riihimäki—H:linna.

Ruoveden »Tuisku» ylivoimainen
voittaja.

Viestinhiihtokilpailut kuvernööri
R. Spären lahjoittamasta kiertopä-
kinnostä, matkalla H:linna—Terva-
koski—Riihimäki—Tervakoski—
H:linna, joka matka on noin 72 km.,
suoritettiin viime sunnuntaina. Osan-
ottajia oli ainoastaan kaksi seuraa.
vaikka 4 oli ilmoittautunut, niistä yk-
si kuitenkin ehdollisesti.

Kello 9:06 aamupäivällä lähtivät V.
Lahtinen Ruoveden »Tuisusta» ja
H. Rokkila Riihimäen »Kiskosta»
taipaleelle. Kovan otavan miehet a-
lun, vaikka keli oli mitä huonomp.
Mutta matkuan H:linna—Tervakoski
ei »Tuisku» miehiltä mennyt kuin
1 t. 54 m., vaikka matkaa tulee koko
joukon yli 20 km. »Kiskone» mies oli
11 minuuttia jällessä. Riihimäeltä läh-
ti »Tuisku» edustaja paluumatkalle
kello 12:5 ip. ja »Kiskone» edustaja
12:19. Tervakoskella oli »Tuisku»
edustaja kello 1:15 ja »Kiskone» 1:32.
Hämeenlinnaan saapui V. Niinilampi
»Tuisusta» klo 1/4 tienoissa ja O.
Petro »Kiskosta» 20 minuuttia myö-
hemmin.

Palkinnon voittivat siis vuodeksi
»Tuisku» edustajat V. Lahtinen,
V. J. ja E. Niinilampi ja H. Aho tu-
loksella 6 tuntia 7 min. 46 sek. »Kis-
kon» aika oli 6 t. 27 m. 23 s.

— **Yrityksen viestinhiihto.** Väärin-
käytysten välttämiseksi ilmoitetaan,
että »Yrityksen» viestinhiihtoon, joka
ensi kuun 9 p:nä pidetään ja johon
ilmoittautumisaika päättyi huhtik. 5
pnä, saavat ilmoittautua muutkin
seurat kuin ne, jotka jähdyssä kil-
pailussa ovat olleet mukana.

— **Hiihtokilpailuissa Pietarsaare-
sa** 30 km. matkalla viime sunnuntai-
na oli tulokset seuraava:
J. Niska, 2 t. 4 m. 4 sek.
L. Kiiskinen, 2 t. 4 m. 57 sek.
J. Niku, 2 t. 5 m. 46 sek.
A. Kolam, 2 t. 6 m. 21 sek.
S. Tasa, 2 t. 7 m. 58 sek.
H. Vainio, 2 t. 8 m. 12 sek.
M. Koskenkorva, 2 t. 9 m. 41 sek.
A. Sandström, 2 t. 10 m. 18 sek.
Brännkärr ja Riska keskeytyivät.

— **Amerikassa** on äskettäin maan-
miehemme Verner Björk, nykyään
Baltic Athletic Clubin Brooklynissä
jäsen, tullut voittajaksi luistinkilpai-
luissa maratonmatkalla. Mainittu kil-
pailu tapahtui Cohoesissa (N. Y. State);
luisteltava matka oli 26 mailia
pitkä. Huolimatta ankarasta tuules-
ta ja pakkasesta voitti Björk hyvällä
tuloksella 1 t. 41 min. 54 sek. kilpai-
lun. Toisen mies jäi noin mailin ver-
ran jälkeen.

— **(S. T. T.) Rakentajain kus-
tannusliike.** Eilen perustettiin
Helsingissä rakentajain kustan-
nusliike. Osakapääoma on 10,000
mk. Yhtiölle valittiin johtokunta
ja tilintarkastajat.

Viimeiset tiedot.

Matkustaja-, tavara- ja huviverojen korotus.

Senaatin esitykset vahvistettu.

Rietari, maalisk. 28 p. (P. T.)
(Erikolishäkösanoma S. T. T.)
Tälle). Kaikkein korkeimmasti on
vahvistettu senaatin esitykset
väliaikaisten verojen lisäämisestä
markustajista rautateillä ja rahti-
tavarasta sekä samoin väliaikaisten
veron lisäämisestä julkisista
näyttämöistä ja huvitiloisuuksista.

Askettain oli lehdessämme
seuraava yllämainittujen verojen
korotusta koskeva ennakkouuti-
nen:

(S. T. T.) Birsh. Vjed. kertoo,
että Suomen senaatti on nostan-
ut kysymyksen Suomen väestölle
asetettujen verojen ja muiden
rasitusten lisäämisestä suhteelli-
siksi keisarikunnan verojen ja
rasitusten kanssa. Ensi sijassa
olisi senaatin mielestä välttämät-
tömmäsi korotettava jouluk. 16 p.
1914 säädetty vero huvien pitä-
misestä 10 %:sta 20 %:iin pilet-
tien hinnoista. Tämä toimenpide
tuottaisi tämän vuoden jouluk. 16
p:nä 9 kkn kuluessa lisätuloja
noin 750,000 mk. Myöskin kat-
soo senaatti tarpeelliseksi korot-
taa huhtik. 1 p:nä lähtien mat-
kustaja- ja tavaraveroja Suomen
valtionrautateillä, niin että mat-
kustajavero korotettaisiin 25
%:sta 30 %:iin ja tavaravero 10
%:sta 15 %:iin.

— (S. T. T.) Suomen Vakuu-
tushyödistyksen luontokurssit va-
kuutusvirkamiehille alkoivat eilen
Helsingissä. Osanottajiksi oli
ilmoittautunut n. 250 virkamies-
tä.

Venäjältä.

Valtakunnanduuma.

Eilinen istunto.

Valistus- ja kulkulaitosministe-
riöiden kulunkiarvion käsittely.

Pietari, maalisk. 28 p. (P. T.)
Valtakunnan duuman istun-
to avataan klo 11:19. Keskus-
teluja johtaa Rodsjanko ja sen-
jälkeen Varun-Sekret. Keskus-
teluväki otetaan kysymys laisa
määrätytyn puolalaisten oikeu-
ksien rajoituksia koskevan laki-
ehdotuksen suotavuudesta.

Radskovski kannattaa ehdotus-
ta ja huomauttaa, että sodan pit-
käaikaisuus tekee välttämättö-
mäksi ratkaista heti valtiotilan
järjestyneet kysymykset. Kaik-
kein polttavimpia on niistä epä-
ilemättä kysymys puolalaisten
yhdenvertaisuudesta. Nykyhet-
kellä on puolalaisten oikeuksien
rajotusten poistaminen historial-
linen välttämättömyys. Duuman
mielipiteellä tulee olemaan ääri-
mäläen moraalinen merkitys Venä-
jän yhteiskunnallisen hengen
ilmaisuna. — Lakiehdotus laus-
taan toivottavaksi. Sisäministe-
rin apulainen ruhtinas Volkonski
ilmoittaa, että ministeriö ottaa
laatiakseen vastaavan lakiehd-
otuksen. (Hyvähuutoja, kättäen-
putusta). Tämän jälkeen hyväk-
sytään ehdotus lähettää esitys
valiokuntaan, jonka on kuukau-
den sisällä se käsiteltävä.

Tämän jälkeen ryhdytään kan-
sanvalistusministeriön budjetin
yksityiskohtaiseen käsittelyyn.
Ministeriöissä on kansanvalis-
tusministeri ja ministeriön virka-
miehiä.

Kurevitski ihmettelee miksi
juutalaisia otetaan opistoihin
vain määrätty prosentti, kun yk-
sin tänäkin vuonna vaikka juuta-
laisia otetaan tavallista enom-
mān, osottautuu mahdolliseksi
kaikkien niiden kristittyjen vas-
taamotto opistoihin, jotka olivat
ilmoittautuneet pyrkijöiksi. Tsh-
hatshe I kannattaa yhdenmukai-
sesti valistusministerin antaman
esityksen kanssa siirtymismuo-
toa siten muutettuna julkaisi-
muodossa, että kysymys yliopis-
ton avaamisesta luoteis-Venäjäl-
le tavataan korkeampaa sivistys-
tä koskevaa yleistä suunnitelmaa
toteutettaessa. Puhuja huomaut-
taa, että koko Wilnan koulupiir-
issä ei ole yliopistoa ja että
Liettuan kansa on näin ollen tä-
hänasti saanut olla ilman korke-
kouluja. Liettuan kohtalo on jo
ammoisesta muinaisuudesta ollut
yhdistetty Venäjän kohtaloon,
eikä saksalainen panssarivoima
voisi erottaa Liettua Venä-
jästä.

Markov II toteaa, että Venä-
jän korkeakouluissa on 80—90
% juutalaisia ja että ne tämän
vuoksi ovat tulleet mitä suurim-
man hädän valtaan. Lopuksi pu-
hujia vaati että perustettaisiin
komitea tarkastamaan kaikkia
kreivi Ignatjewin toimenpiteitä.
(Voimakasta melua vasemmalta
ja keskustasta). Ignatjew huomau-
uttaa Markov II:n puheen joh-
dosta että juutalaisia otetaan
täydellisesti voimassaolevan lain
perusteella.

Godnjew toteaa, että joka vuo-
si on melkoinen osa ylioppilaita
pakotettu keskeyttämään opin-
tonsa kun eivät voi maksaa lu-
kukausmaksuja. Tämän vuoksi
olisi toivottavaa, että hallitus kä-
sittelisi erityisen rahaston perus-
tamista lainain antamista varten
lulukausmaksujen suorittami-
seen. Duuma hyväksyy God-
njewin ja Tshenkelin ehdotukset
otettavaksi siirtymismuotoon.

Dotshenko tervehtii sitä että
kansanvalistusministeri on pe-
rustanut suuren jonkun korkeam-
pia alkeiskouluja ja toivoo talon-
poikain puolesta, että talonpoi-
kain lapset saisivat myös tilai-
suutta keskikouluopetukseen. —
Nikolajev esittää toivomuksen
että valtioapua nauttivien sta-
nitsakouluun otettaisiin kasak-
kain lapsien ohella myöskin mu-
ita. — Tshenkelin huomauttaa
kansakoulunopettajain suru-
lisesta aineellisesta asemasta
Kaukasiassa etenkin Grusiassa.
Rushanov ehdottaa siirtymis-
muotoon otettavaksi toivomuk-
sen että opettajaseuroja voitai-
sin vapaasti perustaa ja niiden
toimintaa kehittää ja että nämä
seurat saisivat ottaa osaa yleis-
tä kansansivistystä koskevien suun-
nitelmien muodostamiseen. —
Duuma hyväksyy Rushanovin
ja Nikolajevin siirtymismuotoon
otettaviksi ehdotetut toivomuk-
set.

Markov II ilmoittaa, että vii-
me aikoina on Pietarin yliopis-
tossa ollut huomattavissa soria
juutalaisten puolelta. Venäläis-
ten ylioppilaiden pyrkinessä ar-
meijaan, missä monet ovat saa-

Henkivakuutusyhtiö Salaman yhtiökokous.

(S. T. T.) Henkivakuutusyhtiö
Salaman varsinaisen yhtiö-
kokous pidettiin eilen Helsingis-
sä. Hyväksyttiin tilit ja myön-
nettiin asianomainen vastuuvapaus.
Johtokunnan ehdotus vuo-
sivoiton käyttämisestä hyväksyt-
tiin. Ostingot ovat huhtik. 1
p:nä alkaen nostettavissa. Hal-
lintoineuvoston erovuoroiset jä-
senet kauppi. G. V. Osonen ja
toimitusjoht. O. V. Pellinen sekä
varajäsenet pankinjoht. K.
Paasikivi valittiin uudelleen. Ti-
lirtarkastajiksi valittiin kauppa-
koulunjoht. V. Juusela Lahdesta,
toht. A. Kalaja Kotkasta ja
kauppakoul. joht. K. O. Winter
Helsingistä. Varalle kauppias
Kustaa Helminen Tampereelta,
tohtori H. Nordling Porista ja
johtaja Vihtori Suomalainen Hel-
singistä.

Satakunnan maanvilje- lysseuran vuosikokous.

(S. T. T.) Satakunnan Maan-
viljelysseuran vuosikokous oli eilen
Helsingissä. Ennen kokouk-
sen virallisten asiain käsitte-
lyä lausui varajäsenes muisto-
sanvoja edesmenneestä seuran
monivuotisesta esimiehestä läänin
rovasti Grönvallista. Esitettiin
sitten seuran raha-asiallinen
asema ja hyväksyttiin tilit ja
myönnettiin asianomaisille vas-
tuuvapaus. Myös hyväksyttiin
loppuläisessä eräitä muutoksia ja
lisäyksiä seuran sääntöihin ja jä-
tettiin vahvistuksen hakeminen
johtokunnalle.

taa, että koko Wilnan koulupiir-
issä ei ole yliopistoa ja että
Liettuan kansa on näin ollen tä-
hänasti saanut olla ilman korke-
kouluja. Liettuan kohtalo on jo
ammoisesta muinaisuudesta ollut
yhdistetty Venäjän kohtaloon,
eikä saksalainen panssarivoima
voisi erottaa Liettua Venä-
jästä.

Markov II toteaa, että Venä-
jän korkeakouluissa on 80—90
% juutalaisia ja että ne tämän
vuoksi ovat tulleet mitä suurim-
man hädän valtaan. Lopuksi pu-
hujia vaati että perustettaisiin
komitea tarkastamaan kaikkia
kreivi Ignatjewin toimenpiteitä.
(Voimakasta melua vasemmalta
ja keskustasta). Ignatjew huomau-
uttaa Markov II:n puheen joh-
dosta että juutalaisia otetaan
täydellisesti voimassaolevan lain
perusteella.

Godnjew toteaa, että joka vuo-
si on melkoinen osa ylioppilaita
pakotettu keskeyttämään opin-
tonsa kun eivät voi maksaa lu-
kukausmaksuja. Tämän vuoksi
olisi toivottavaa, että hallitus kä-
sittelisi erityisen rahaston perus-
tamista lainain antamista varten
lulukausmaksujen suorittami-
seen. Duuma hyväksyy God-
njewin ja Tshenkelin ehdotukset
otettavaksi siirtymismuotoon.

Dotshenko tervehtii sitä että
kansanvalistusministeri on pe-
rustanut suuren jonkun korkeam-
pia alkeiskouluja ja toivoo talon-
poikain puolesta, että talonpoi-
kain lapset saisivat myös tilai-
suutta keskikouluopetukseen. —
Nikolajev esittää toivomuksen
että valtioapua nauttivien sta-
nitsakouluun otettaisiin kasak-
kain lapsien ohella myöskin mu-
ita. — Tshenkelin huomauttaa
kansakoulunopettajain suru-
lisesta aineellisesta asemasta
Kaukasiassa etenkin Grusiassa.
Rushanov ehdottaa siirtymis-
muotoon otettavaksi toivomuk-
sen että opettajaseuroja voitai-
sin vapaasti perustaa ja niiden
toimintaa kehittää ja että nämä
seurat saisivat ottaa osaa yleis-
tä kansansivistystä koskevien suun-
nitelmien muodostamiseen. —
Duuma hyväksyy Rushanovin
ja Nikolajevin siirtymismuotoon
otettaviksi ehdotetut toivomuk-
set.

Markov II ilmoittaa, että vii-
me aikoina on Pietarin yliopis-
tossa ollut huomattavissa soria
juutalaisten puolelta. Venäläis-
ten ylioppilaiden pyrkinessä ar-
meijaan, missä monet ovat saa-

neet surmansa, ovat juutalaiset
pelastautuakseen asevelvollisuus-
desta suurissa joukoissa täyttä-
neet Pietarin yliopiston. Päitä
tätä on yliopiston opettajakun-
taan tullut juutalaisia. M. II
luettelee useita juutalaissyntyisi-
siä dosentteja. Puhuja lausuu lo-
puksi, että Venäjällä koettavat
sellaiset ajat kuin ovat olleet
Puolassa.

Tshenkelin ilmoittaa, että Mar-
kov II pitää duuman puhujala-
valta pogromipuheita ja panee
vastalauseensa sellaista esiinty-
mistä vastaan, että duuman e-
nemistö niin välinpitämättö-
mästi suhtautuu näihin puhe-
siin. — Esittelijä Kovalevski il-
moittaa kulunkiarvion viimeisen
pykälän johdosta, että on täydel-
lisesti käynyt ilmi valistusminis-
terion tarkka suhtautuminen va-
listuspyrkimyksiin sekä huo-
mauttan, etteivät oikeistolaisien
vastalauseet voi ketään vapaut-
taa. Duuma päättää valistusmi-
nistierion kulunkiarvion käsitte-
lyn. Klo 1,20 julistetaan väliaika.

Istunto alkaa uudelleen klo
2:30. Puhetta johtaa Varun-
Sekret. Duuma hyväksyy valio-
kunnan valistusministeriön kul-
unkiarviosta laatiman siirtymis-
muodon.

Sventshiski esittelee kulkulai-
tosministeriön kansallisen kulunkia-
rion, joka päättyy kulunkia-
riovaliokunnan laskelmien mu-
kaan 2,727,141 ruplaan. — Tä-
män jälkeen seuraa päiväjärjes-
tyksessä kulkulaitosministeriön
kulunkiarvio ja 35 duuman jäse-
nen kulkulaitosministerille koh-
distama välikysymys, missä va-
ditaan selityksiä siitä mihin toi-
menpiteisiin aijotaan ryhtyä
selkkausten ehkäisemiseksi kulje-
tuksen alalla. — Kulkulaitosmi-
nistieri, joka esiintyy ensimmäisen
kerran duumassa, katsoo välttä-
mättömäksi lausua julki miehi-
piteensä siitä mitkä hän käsittää
kulkulaitosministerin tehtäviksi.
Ministeriön tehtävinä on laajoeft
valtakunnallisten tarpeiden pal-
veleminen. Voidakseen toimia
tydyttävästi tällä alalla on kul-
kulaitosministeriön oltava lähei-
sessä yhteydessä ja kosketuksessa
maaseudun kanssa. Ministe-
riön ensimmäinen tehtävä on ny-
kyhetkellä huolehtia kaikista si-
tä mikä on välttämässä yhtey-
dessä sodan kanssa ja on sen o-
salle tullut perin pohjin kulje-
tuksen huolehtiminen armeijan
hyväksi.

Kulkulaitosministerin jatket-
tua puhuttaan esiintyvät Herzen-
vitsch, Godnjew, Haustov, Laske-
vitsch ja esittelijä Svetschshski.
Duuma ryhtyy kulunkiarvion py-
kälittäiseen käsittelyyn ja hy-
väksyy sen kulunkiarviovalio-
kunnan ehdottomassa muodossa
äänten

Maailmansota.

Kiivaita taisteluja Venäjän rintamalla, varsinkin Narotsh järven seudulla sekä Bukovinassa. — Venäläiset valloittaneet Olin kaupungin Mustanmeren rannalla sekä Hisanin kauppalan Bitlisin kaakkoispuolella.

.....

Englantilaiset vesitasot tehneet hyökkäyksen Saksaan; vesitasoja saattaneet sotalaivat taistelussa saksalaisen laivaston kanssa.

Läntinen sota näyttämö.

Uusimmat taistelut.

Parisi, maalisk. 27 p. (P. T.) Virallinen päivä tiedonanto ilmoittaa: Argonneilla tapahtui meille nenytyksellinen miina- taistelu. Fillemortin luona taisteltiin Courte Chausseen sektorilla käsigranaattien avulla. Maas-joen länsipuolella kului yö verrattain rauhallisesti. Maas-joen itäpuolella riehuu keskeytymätön tykkikuli Douaumontin—Vauxin linjalla. Woevressa oli verrattain rajua pommitusta etenkin Moulainvillen ja Chatillonin sektorilla. Jalkaväkitaisteluja ei tapahtunut. Muulla rintamalla kului yö rauhallisesti.

Parisi maalisk. 27 p. (P. T.) Virallinen iltatiedonanto ilmoittaa: Sommen ja Avren välillä koettivat saksalaiset Maucourtin seudulla kiivaan pommituksen jälkeen tehdä äkillisen hyökkäyksen ensimmäisen linjamme juoksuhautoja vastaan, mutta epäonnistui yritys kokonaan. Argonneilla jatkaa tykistömme kiivaasta toimintaansa, joka on kohdistettu vihollisen rintaman eri kohtia vastaan. Cheppyn metsän alueella pommitivat kauaskantavat tykkimme vihollisen joukkoja, jotka liikkuvat Exermontin ja Chatellin päin sekä tuhosimme e- rään ampujatarvevaraston. Maasin länsipuolella jatkaa pommitusta sangen kiivaasti rintamalla Bethincourt—Morthomme—Cumieres sekä Vaux—Douaumontin alueella joen itäpuolella. Woevressa oli aika ajoin hirmumyrskym tapaista tykkikultaa, mutta ei jalkaväkitoimintaa. St. Michielin pohjoispuolella pommitimme pitkältä matkalta rautatieasemaa ja vihollisen laitteita Heudiemontin luona Vigneullesin eteläpuolella. Monta vaunua tuhoutui ja asematalo syttyi tuleen.

Lontoo, maalisk. 26 p. (P. T.) Ranskassa olevan Englannin armeijan päämaja ilmoittaa: Vihollinen räjäytti eilen miinan Gilvenchyn ja Neuville St. Vaastin lähistöllä sekä valtasi räjähdyssestä syntyneen kuopan. Myöhemmin valtasimme vastahyökkäyksellä kuopan, mutta olimme myöhemmin pakotetut siitä poistumaan. Tänäöni käynnissä tuima taistelu pomminheittäjien ja käsigranaattien avulla Hohenzollernin reduutin alueella. Vihollinen pommitti tykkituloillaan Kreiostradia, Hukia, St. Juaneaa, Loosin ympäristöä, Lorettea ja Vauxia. Me vastasimme räjäyttämällä ilmaan sotatarvevaraston Oostavernan lähistöllä. Muuan lentokoneemme, joka eilen lähti tiedusteluretkelle ei ole palannut.

Parisi, maalisk. 27 p. (P. T.) Maanantaipäivän kuluessa kehitettiin kiivas tykkikuli ras- kaista tykeistä varsinkin Verdunin luona ja erittäin Maasin länsipuolella, mutta jalkaväki- hyökkäyksiä ei ollut vielä. Tämä osoittaa, että saksalaisten ei ole niinkään helppoa valmistella uusia hyökkäyksiä Douaumontin ylänteellä kärsimänsä vaikean tappion jälkeen ja ovat osaksi uuvuksissa epäonnistuneiden yritysten jälkeen kummallakin sivustalla. On käsitettävää, että saksalaiset eivät päättäneet koskemattomasta armeijastaan uusia divisiooneja, joitten käyttäminen

heikontaisi heidän puolustuskyy- kyään eri rintamilla.

Lausunot saksalaisissa sano- malehdissä, jotka huomauttavat, että on välttämätöntä entistä huolellisemmin valmistaa maape- rää jalkaväelle tykistön edulli- semman sijoituksen avulla, osot- tavat Saksan ylipäällystön laati- man suunnitelman täydellisesti epäonnistuneen. 36:nä päivänä taistelun alkamisesta liehuu Ranskan lippu edelleen Verdu- nissa.

Itäinen sota näyttämö.

Ylipäällikön esikun- nan tiedonantoja.

Kiivaita taisteluja etenkin Na- rotsh järven seudulla ja Bojanin pohjoispuolella Galitsiassa. — Venäläiset valloittaneet Olin kau- pungin Mustanmeren rannalla sekä Hisanin kauppalan Bitlisin kaakkoispuolella.

Pietari maalisk. 28 p. (P. T.) Korkean ylipäällikön esikun- ta ilmoittaa:

Läntinen rintama:

Riian rintaman osilla oli tyk- ki- ja kivääritaisteluja. Tykistö- me pommitti menestyksellä vi- hollisen juoksuhautoja ja patte- reita Olain länsipuolella ja Yks- kyllän siltavarustusten edustalla. Jakobstadtin rintaman osalla te- kivät saksalaiset rajun tykkituli- den jälkeen hyökkäyksen Vargu- newkan alueella, mutta torjuttiin takaisin. Postavyn luoteispuolel- la teki vihollinen sitkeää vasta- rintaa ryhtyen paikka paikoin hurjiin vastahyökkäyksiin. Na- rotsh järven länsipuolella oleval- la alueella miehitti vihollinen Mohritsin eteläpuolella sijaitse- van metsän. Vastahyökkäyksellä karkoittimme saksalaiset metsän pohjoisosasta ja valtasimme täl- löin 2 kuularuiskua ja otimme vankeja, jotka kuuluivat neljään eri rykmenttiin. Polesjessa ja si- hen pohjoisesta ja etelästä liitty- villä rintaman osilla riehuu tau- koamaton taistelu. Galitsiassa räjäytimme Bojanin pohjoispuo- lella samanaikaisesti 13 maami- naa, jonka jälkeen jalkaväki äk- kiä hyökkäsi toisen vihollisen juoksuhautilinjan läpi. Meidän räjäytyksiemme jälkeen eloon jääneet varustusten puolustajat tuhoitiin suurimmaksi osaksi kä- sigranaattien avulla ja käsikäh- mässä. Otimme vangiksi yhden kadetin ja 25 sotamiestä. Paitsi tätä valtasimme 2 kuularuiskua, miinanheitinjän, pomminheitin- jän, valonheitinjän ja vihollisen käsiaseita. 5 vihollisen tykkiä, jotka valtasimme taistelussa tehti- nin kokonaan kelpaamattomiksi, sen vuoksi ettei niitä voinut kul- juttaa pois. — Koko rintamalla tapahtuneesta äkkinaisestä sään huononemisesta ja erittäin vai- keista maaperäsuhteista huoli- matta jatkavat sotajoukkomme itseuhraavasti niille annettujen tehtävien täyttämistä.

Mustameri:

Torpedoveneemme tuhosivat Anatolian rannikolla 16 purje- lusta, hävittivät kaksi siltää sekä sytyttivät tuleen erään varasto- huoneen.

Kaukasian rintama:

Rannikkoalueella ovat sota- joukkomme voittaneet turkkilais- ten sitkeän vastarinnan hilljattain suorittamamme tykistövalmiste- lun jälkeen karkoittaneet vihollis- en asemistaan Baltashin joen ja Taroshin alueella ja olemme taiste- llen vallanneet Mustanmeren rannalla sijaitsevan Olin kau- pungin. Pimeän tultua tekivät turkkilaiset koko rannikkoalueen rintamalla taukoamatta vasta- hyökkäyksiä, jotka menestyksel- lisesti torjuimme. Bitlisin kaak- koispuolella valtasimme 24—25 p. välisenä yönä taistellen Hisa- nin kauppalan, jota puolustaneet turkkilaiset pakenivat etelää kohti.

Itävaltalais-unkarilaisten asema Bukovinan rintamalla

(S. T. T.) Bukarest, maalisk. 26 p. (Birsh. Vjed.) Journal des Balkansin mukaan on itäval- talais-unkarilaisten asema Buko- vinan rintamalla äärimmäisessä muodossa huonontunut. Aseman kehittyminen viittaa siihen, että hyökkäävä venäläinen armeija työntää itävaltalais-unkarilaiset Karpaattien taa. Venäläinen tykistö osottaa pontevaa toimintaa hävittäen toinen toisensa jälkeen itävaltalais-saksalaisten juok- suhaudat ja aiheuttaen mies- hukkaa itävaltalaisien riveis- sä. Bukoviinaan saapu- nut käskynhaltija, kreivi Me- ran on antanut määräyksen ark- kistojen siirtämisestä Tsherno- vitshistä Dornavatraan.

Balkanilta.

Salonikin rintamalta

Pienehköjä kahakoita. —

Saloniki, maalisk. 26 p. (P. T.) T. k. 23 p. tapahtui yh- teentörmäys Gevgelin ja Doira- nin välillä ranskalaisen ja saksala- isen joukko-osaston välillä. Ranskalaiset pommitivat tar- mokkaasti Gevgelin rautatiease- maa ja rautatietä.

Englantilais-ranskalaisen rintaman laajennus.

(S. T. T.) Bukarest, maalisk. 23 p. Salonikista ilmoite- taan, että englantilaiset ja rans- kalaiset ovat ulottaneet rinta- mansa n. 20 km. päähän Saloni- kin linnoitetulta alueelta.

Saksalaiset ja bulgarialaiset. Kreikan alueella.

(S. T. T.) Lontoo maalisk. 27 p. (Nov. Vr.) Morning Postin kirjeenvaihtaja lennättää Saloni- kista, että saksalaiset ja bulga- rialaiset ovat miehittäneet muu- tamia seutuja Kreikan alueella kohtaamatta vastarintaa kreikka- laisten joukkojen puolelta, jotka perääntyvät sallien vihollisen a- nastaa varastot, sähkölennätin- ja puhelinjohdot, vieläpä Krei- kan hallituksen varastotkin.

Romania ja Bulgaria.

Bukarest, maalisk. 26 p. (P. T.) Saksan läheystön äänen- kannattaja Ziua huomauttaa pu- huksaan Romanian ja Bulgarian välisistä suhteista, että osa Ro- manian sanomalehdistöstä on al- kanut kiihottaa yhteiskunnallista mielipidettä Bulgariaa vastaan, jota se nimittää Romanian lailli- seksi viholliseksi.

(S. T. T.) Bukarest, maalisk. 27 p. Rjetch. Saksalaiset ja bulgarialaiset ovat ryhtyneet kii- reellisiin toimiin Varnan linnoit- tamiseksi. Useita satoja saksala- isia insinöörejä ja sapöörejä on näissä rakennustöissä.

Sotatoimet merellä.

Meritaistelu Pohjan- merellä.

(S. T. T.) Köpenhamina maalisk. 27 p. (Birsh. Vjed.) Sunnuntaina huomattiin jälleen lähellä Tanskan rannikkoa suuri saksalainen laivue, johon kuuluu 11 risteilijää ja muutamia torpe- doveneitä muutamien englantilaisten takaa-ajamina. Puolen yön aikana kuultiin erittäin kii- vasta tykkien pauketta. Lähem- piä tietoja puuttuu toistaiseksi.

Englantilaisten vesitaso- jen hyökkäys Saksaan.

Vesitasoja saattaneet sotalaivat taistelussa saksalaisten laivain kanssa.

Lontoo, maalisk. 27 p. (P. T.) Virallisesti ilmoitetaan: Eilen aamulla hyökkäsivät englan- tilaiset vesitasot saksalaista il- mailuasemaa vastaan Schleswig—Hollsteinissa Syylin itäpuolel- la. Vesitasot tuotiin lähtökoh- taan Saksan rannikon lähelle ke- vyiden risteilijain ja torpedonhä- vittäjäin saattamana. Myrskysi- sen sään vuoksi tapahtui yhteen- törmäys laivain välillä, jolloin — kuten otaksutaan — torpedon- hävittäjä Medusa upposi. Mies- ten kohtalon suhteen ei olla Te- vottomia. 4 torpedonhävittäjää upotti 2 vartiolaivaa. Toistaisek- si ei ole saapunut tarkempia tie- toja vesitasojen hyökkäyksen tu- loksista, mutta Tanskan sanoma- lehdistön tiedoista päättäen on hyökkäyksen tarkoitus saavutet- tu.

Lontoo, maalisk. 27 p. (P. T.) Virallisen tiedonannon mu- kaan kaivataan kolmea niistä ve- sitasoista, jotka tekivät hyök- käyksen saksalaista ilmailuase- maa vastaan Schleswig—Holl- steinissa.

Höyrylaivain upotukset.

Lontoo, maalisk. 27 p. (P. T.) Höyrylaiva Minneapolis, kantavuudeltaan 13,000 tonnia, on upotettu. Laivassa olleista sai 11 henkeä surmansa.

Lontoo, maalisk. 27 p. (P. T.) Yhdysvaltain lähettiläs il- moittaa, että höyrylaiva Sus- sexilla olleet Yhdysvaltain a- lamaiset ovat pelastuneet, muu- tamat haavoittuneina. Höyrylai- va Minneapolis on nähtä- västi upotettu. Höyrylaiva Eng- lishmanilla kuoli 10 hen- keä.

Lontoo, maalisk. 27 p. (P. T.) Höyrylaiva Englishmer? on upotettu. Miehistö pelastui.

Hrl. »Englishmanin» ja »Sussexin» upotuksen vaikutus Yhdysvaltain ja Saksan suhteisiin.

Washington, maalisk. 27 p. (P. T.) Virallisilla tahoilla pi- detään asemaa höyrylaivain Eng- lishman ja Sussexin upotuksen johdosta vakavana. Keskustel- laan mahdollisesta diplomaattis- ten suhteiden katkeamisesta Sak- san kanssa. Siitä onko ryhdyttävä jyrkkiin toimenpiteisiin rat- kaisu riippuu niiden tutkimusten tuloksista, joita Yhdysvaltain Euroopassa olevat diplomaattiset edustajat, jotka ovat saaneet teh- täväkseen mitä tarkimmin tutkia asianhaaroja, tulevat toimeenpa- nemaan. Yleensä ollaan sitä mieltä, että Yhdysvaltain presi- dentti tulee, ennenkuin hän ryhtyy mihinkään toimenpiteisiin, toimittamaan tulokset kongressin käsiteltäväksi, sillä luullaan, että suhteiden katkeaminen Saksan kanssa todennukaisesti menkit- see sotaa.

Saksalainen kaappajalaiva Atlannilla.

(S. T. T.) Köpenhamina, maalisk. 27 p. (Birsh. Vj.) Berl. Tageblattille lennätetään Rotter- damista, että Atlannilla risteilee muuan saksalainen kaappajalai- va, joka 2 viikkoa sitten on läh- tenyt Kielistä.

Muut vallat.

Puolueettomat vallat ja sota.

Ruotsin rauhanliiton toivomus.

Tukholma, maalisk. 27 p. (P. T.) Ruotsin rauhanliiton ko- kouksessa on hyväksytty päätös- lausuma, jossa lausutaan toivo- mus, että puolueettomat vallat lähimmässä tulevaisuudessa ot- taisivat alotteen rauhanvälityk- seen sekä että valtiopäivät ottaisi- vat käsiteltäväkseen kysymyk- sen onko mahdollista kutsua koolle rauhankonferenssi joko Ruotsin hallituksen tai Skandi- navian valtain toimenpiteestä.

Sekatietoja.

Liittolaisvaltojen edus-ajakongressi Parisissa.

Parisi, maalisk. 27 p. (P. T.) Havasin toimisto il- moittaa: Liittolaisvaltain e- dustajain ensimmäinen istunto oli tänään päivällä. Edus- tettuina oli 8 valtaa, Englanti, Belgia, Italia, Portugali, Venä- jä, Serbia, Ranska ja Japani. Istunnot pidetään suljettujen ovien takana. Kuitenkin voidaan il- moittaa, että kaikki ensimmäiset istunnot omistetaan kysymysel- le varain hankkimisesta sotaa varten lopullisen voiton saavut- tamiseksi.

(S. T. T.) Lontoo, maalisk. 27 p. Birsh. Vj. Odotetaan, että Asquith, Grey ja Kitchener Pa- risin neuvottelukokouksen jäl- keen matkustavat Roomaan.

Parisi, maalisk. 27 p. (P. T.) Virallisesti ilmoitetaan: t. k. 27 p:nä klo 10 aamupäivällä alo- ti pääministeri liittoutuneiden e- dustajain kokouksen. Lausut- tuaan edustajat tervetulleiksi konferenssiin, ilmoitti Briand työohjelman, joka on pidettävä salassa.

Asquith Roomaan.

Lontoo maalisk. 27 p. (P. T.) Reuterin toimisto ilmoittaa, että pääministeri Asquith tulee ensi viikolla käymään Roomassa ja rittamaan osaa liittolaisten e- dustajain uuteen neuvotteluun.

Saksan armeijan mieluku.

(S. T. T.) Vjetsh. Vremjan mu- kaan arvostelee Ranskan pääma- ja Saksan armeijan helmik. 1 p. käsitäneen 240 divisioonaa eli 4,800,000 miestä. 100 divisioo- naa eli 2 milj. miestä on itäisellä rintamalla, 200,000 miestä Bal- kanilla ja Turkissa ja 1,800,000 Ranskan ja Belgian rintamalla. 800,000 miestä suojelee yhdys- teitä ja suorittaa varusväkivalve- lusta miehityksiä alueilla. Sak- san reservit nousevat 600,000 mieheen, josta 400,000 kuuluu v. 1917 kutsuntaan ja jotka vasta äskettäin ovat suorittaneet kurs- sin rintamapalveluksessa.

Valtiosalaisuuksien julkaisemiset.

Pietari, maalisk. 27 p. (P. T.) Ulkoministerin lausuman toi- vumuksen johdosta, että olisi välttämätöntä ryhtyä tehokkai- siin toimenpiteisiin valtio- ja diplomaattisalaisuuksien julkai- semisesta.

Duuman jäsen Kerenski.

(S. T. T.) Djen kertoo työ- läisryhmän saaneen tiedon että Kerenski on edelleen Grankullan parantolassa. Hänen terveydentil- lansa on parantunut mutta on vielä toimitettava leikkauks.

Ulkomailta.

Kiinan tapahtumat.

Peking, maalisk. 27 p. (P. T.) Riippumattoman sanomaleh- distön tietojen mukaan ilmoitti- vat viralliset lehdet, että japani- laiset vaativat Juanshikain enoa- maan presidentin paikalta ja mo- narkistisen liikkeen aloittajain rankaisemista.

Ruotsin kuningatar Karlsruheen.

Tukholma, maalisk. 26 p. (P. T.) Maalisk. lopulla lähtee kuningatar Victoria lääkäriensä kehotuksesta Karlsruheen.

Norjan laivanvarustajain kustotoimenpiteitä.

(S. H.) Norjan laivanvarusta- jat ovat olleet lukittujen ovien takana koolla päättämässä toi- menpiteitä, joihin valtiopäivän hyväksymä tonnistovero ynnä muut liikettä kohdanneet sorto- toimenpiteet heitä pakottavat. He ovat lausuneet m. m. seura- vat toiveet: että kaikkia sano- malehtiä, jotka ovat vastustaneet laivanvarustajia esim. viimeises- sä verotistelussa, on boikotteer- rattava, niissä ei ole ilmoitettava eikä mitään tietoja niille annet- tava; ettei pidä nykyhetkellä ja- kaa suurempia osuuksia kuin kohtuullisen kapitaalikoron; rah- timaksut on mahdollisimman suuressa määrässä jätettävä ul- komaille odottamaan raha-arvon kohoamista; on hillitysti otetta- va osaa uusien teollisuuslaitosten perustamiseen ja valtion lainain merkitsemiseen.

Päätösten tarkoitus ilmenee selvästi. Sanomalehdet, varsinkin »Social-Demokraten», syyttävät laivanvarustajia kansalaisvelvol- lisuuksien polkemisesta. Mutta »Sjöfartstidende» jatkaa viime- aikaisessa äänilajissaan: laivan- varustajat ovat marttyyreja.

— Jättäjäisromaani suomeksi. Kustannusliike Arvi A. Kariston julkaisemana on alkanut ilmestyä kymmenenä 1 markan hintai- sena osana Alexandre Du- mas'n tunnettu historiallinen seikkailuromaani »Bragelonnen varakreivi eli Musketisoturien viimeiset urotyöt»; kukin osa on 220—250 sivun laajuinen, joten koko teos painuu noin 2,400-si- vuiseksi, ilmestyen »Kariston 11. ja 12. osan» 11—20. osan» 11. osana. Romanian ei ole poikke- uksellisen laajuutensa vuoksi vielä käännetty millegään kielel- le täydellisenä; maisteri V. Hä- meen-Anttilan suomennos on ly- hentämättömänä toimitettu alku- tekstistä. Näin huokeahintainen klassillinen suuren yleisön ro- maani on erityisen huomattava yritys nykyisissä oloissa, kun paperinhinnat ja muut kirjatuo- tannon menot ovat suuresti ko- honneet, mutta teoksen saavut- tama ainoalaatuinen menestys kaikissa sivistysmaissa taanee sille meilläkin runsaan menekin virkistävänä ja jännittäväna ku- vauksena, jossa kokonainen men- neisyyden yhteiskunta henkilöi- neen ja tapoineen esitetään mitä eloisimmin, hyvää elämäntavut- ta pirteästi haastavalla tavalla. Ensimmäiset kaksi osaa, kummas-akin 240 sivua, ovat jo ilmes- tyneet kirjakauppoihin, varus- tettuina koko musketisoturiteos- ten sikermää selostavalla johdan- nolla; julkaiseminen on suunni- teltu suoritettavaksi loppuun ke- sän aikana.

— Suomalaisen Kirjallisuuden Edistämisrahaston toimittamina suomenoksina julkaisee Kustan- nusliike Arvi A. Karisto pikakoin kolme huomattavaa teosta, jotka yhdessä merkitsevät suurta edis- tysaskelta maailmankirjallisuu- den parhaan tuotannon saamisessa suomenkielelle asutaan mal- likelpoisena. Tri Jalmari Hahl on kääntänyt abotti Pre- voston voimallisen lemmenro- manin nimeltä »Manon Les- caute», josta on alkukielellä il- mestynyt epäluokuisia painoksia v. 1731 lähtien. Kirjallija Joel Lehtosen käännöksenä il- mestyy Henrik Ibsenin sy- väaateinen draama »Yhteiskun- nan pylväät», ja maist. J. Siljo on suoment. Heinrich von Kleistin hauskan runomit- taisen huvinaletelman »Rikotun runon» (Der zerbrochene Krug).

Eri aloilta.

Panaman kanava.

Liikenne alkaa piakkoin uudelleen.

Tokio, maalisk. 27 p. (P. T.) Valtamerihöyrylaivat ovat täpö-täynnä lastia. Tavaravaihto on huomattavasti lisääntynyt. Piakkoin alkaa liikenne Panaman kanavassa uudelleen. Rahdit ovat suunnattomasti nousseet.

— Neljä henkilöä palanut. Carlrossa lähellä Norrköpingiä Ruotsissa paloi t. k. 20 p:nä poroksi kaksi sikäläiselle Puunjalostusosakeyhtiölle kuuluvaa suurempaa työläisasuinrakennusta. Palaneissa rakennuksissa asui yhteensä 11 työläisperhettä, joista useimpain omaisuus oli vakuuttamatta. Myöskin näyttää tuli vaatineen neljä ihmishenkeä. Konepuseppä Karlssonin 35-vuotias vaimo ja kolme lasta ei ole löydetty. Karlssonin perhe asui ensiksi syttyneen rakennuksen kolmannessa kerroksessa. I Mes oli sattumalla Norrköpingissä, ja kun vaimo vähän tulen puhkeamisen jälkeen saapui asuntoon pelastamaan lapsia, ympäröi tuli hänet niin, ettei hän voinutkaan enään pelastua.

— 10,000 kg. kahvia takavarikoitu Malmössä. Noin viisi viikkoa sitten pidettiin Malmössä merivahingoituneen kahvin huutokauppa. Tavaralla oli huomattava menekki, ja suuri osa siitä vietiin Tanskaan. Kyseessä oleva kahvi oli siinä kunnossa, että sitä täytyi kiireimmiten sopivasti käsitellä, ettei se turmeluisi. Muutamia päiviä sitten sai Malmönsä terveyspoliisi tietoonsa, että suuri määrä mainittua kahvia oli viety eräaseen panimohuoneustoon, missä se oli maannut pitemmän aikaa ja käynyt sellaiseksi, että levitti ympärilleen mitä hirveintä löyhkää. Lähempi tutkimus osoitti kahvin vietyä panimoon kuivattavaksi. Pienempi määrä olikin jo kuivattu, mutta oli kuitenkin kovasti pilautunut ja pahallehaiseva ja vaikutti pikemmin hannalla kuin kahvillla. Kaupungin eläinlääkäri lähetti tavarat terveysviranomaisen tutkittavaksi. Nämä ilmoittivat tavarat kokonaan kelpaamattomiksi ja vaativat koko 10,000 kg. määrän heti takavarikoitavaksi.

Yleisöltä.

»Tampereen Säästöpankin hallinto.»

Tällä otsakkeella sisälsi eilen lehtenne ensimmäisenä paikalliskirjoituksensa kyhäksen, jossa — viitaten ja yhtyen Tampereen Sanomien samaa asiaa koskeviin kyhäelmiin, varsinkin pankin johtajan tointa koskevasa osassa — väitettiin m. m., että Teidän »käsitkysenne mukaan on Tampereen Säästöpankki tavallaan ollut varsinaista johtajaa vailla aina siitä saakka kuin kunnallisneuvos C. V. Åkerlund-vainaja sen käsistään jätti.» Tämän väitteen oikaisuksi on ensimmäkin mainittava, että ei Tampereen Säästöpankin säännöt eikä myöskään sen työjärjestyksen tunne johtajan nimellistä virkailijaa, vaan ainoastaan asiamiehen, kamreerin ja rahastonhoitajan. Näistä toimista oli kunnallisneuvos Åkerlund-vainajalla asiamiehen ja rahastonhoitajan tehtävät kuolemaansa asti. Hänen jälkeensä valittiin asiamieheksi herra Uno Klingstedt, ja samalla myöskin erotettiin rahastonhoitajan toimi asiamiehen toimesta. Hra Klingstedtin sittemmin tultua erotetuksi, julistettiin virka heti haettavaksi ja valittiin siihen ensi tilassa ent. hovioikeudenneuvos U. Gadd, joka erinäisistä syistä ei ollut virantoimituksessa kuin pienen ajan, pysyen kuitenkin nimellisesti virassaan viime vuoden loppuun asti. Varsinaista sijasta ei hänelle, hänen estettynä olojaksen, kuitenkaan valittu siksi, että pankin virkailijat, joista kamreeri on ollut toimessaan 20 vuotta, ilmoittivat voivansa hyvin keskenään jakaa ja suorittaa asiamiehenkin konttoritehtävät, jos hallituksen jäsenet puolestaan voivat huolehtia hallitukselle esitettävien asiain valmistelusta. Tämä järjestely, jonka mukaan suuri osa palkkiota eli koko taniemi voitiin varata asiamiehelle palkkioksi sinä al-

kana, jona hän omalta syyttään oli estettynä virantoimituksesta, pantiin täytäntöön asiamiehen ja hallituksen keskinäisestä suostuksesta. Että tällaista menetelyä jatkui muutamia kuukausia senkin jälkeen kun asiamiehen varsinainen este poistui, johtui siitä, että herra Gadd'in uskottiin lopultakin ryhtyvän toimeensa ja haluavan siitä varten voimistua ja valmistua. — Kun sitte herra Gadd viime vuoden lopussa erosi, päätettiin ennen viran täyttämistä toteuttaa jo aikemmin kyseessä ollut työjärjestyksen ja palkkaussäännön muutos, jossa tietenkin oli otettava huomioon Pankin isännistön juuri viime vuoden lopussa hyväksymät, mutta ei vieläkaan virallisesti vahvistetut säännöt.

Siirtäksemme sitten kirjoitelmien valittelua siitä, että Tampereen säästöpankki olisi erikoinen kipeästi kärsinyt vakinaisen johtajan puutteesta, on ensimmäkin merkittävä, että maamme noin 430:stä säästöpankista ainoastaan kolmessa tai neljässä on varsinainen eri toimitusjohtajansa, mutta kaikissa muissa säästöpankeissa hoitaa niiden asioita hallitus, apunaan kamreeri ja rahastonhoitaja sekä — pankin suuruuden mukaan — tampeellinen määrä konttoriapulaisia. Tosin on jossakussa, ainakin Helsingissä, hallituksen puheenjohtaja tavallaan myöskin varsinainen virkailija tai valvova toimitusjohtaja. — Sitäpaitsi on sekä säästöpankin toiminta toisenlaista kuin kauppapankkien, m. m. siinä, että säästöpankin hallitus kokonaisuudessaan ratkaisee kaikki laina-asiat — eikä joku virkailija, olkoonpa hän sitten johtajan, asiamiehen tai kamreerin nimellinen.

Virkailijain arvo- tai heidän nimityksensä ei kuitenkaan ratkaise kysymystä siitä, mikä on pankille hyödyllistä, mikä vahingollista, vaan sen ratkaisee heidän toimintansa tulos. — Juuri tältä kannalta onkin arvosteltava kyseessäolevan säästöpankin hallintoa.

Antakaamme sentähden pankin virallisesta tilastosta otettujen muutamain numerojen puhua pakotonta kieltänsä.

Kunnallisneuvos Åkerlundin aikaisen viimeisen (pankin 53:n) koko tilivuoden, 1910, lopussa oli Tampereen säästöpankkiin talletettujen varojen määrä Smk. 5,577,187:52, viime vuoden, 1915, lopussa Smk. 9,937,674:30. Talletukselle (—säästöön) v. m. 1910 kuluessa tuodut rahat korkoineen tekivät Smk. 1,261,235:34, v. m. 1915 kuluessa Smk. 4,020,158:19. Säästöä otettiin v. 1910 Smk. 980,314:70; v. 1915 Smk. 1,938,069:30. Annettujen lainojen määrä teki v. 1910 Smk. 5,144,995:05; v. 1915 Smk. 8,575,590. — Nämäkin jo riittävät asialliselle ja puolueettomalle arvostelijalle osoittamaan, missä määrin Tampereen säästöpankin hallinto todella ansaitsee pelkkää moitetta. Ja tämän vuoden ensi neljännes tulee todennäköisesti olemaan, ainakin tulokseen nähden, parhain, mitä pankilla tähän asti on ollut.

Jos käymme vertaamaan Tampereen säästöpankin liikettä erityisesti viime vuonna toisten säästöpankkien toimintaan samana aikana, niin huomaamme, ettei sen liike suinkaan ole suhteellisesti huonompi kuin toisten, kuten pyydän saada eri kirjoitelmassa osoittaa.

Tampereella 28/III 16.

Yksi syyteistä.

Toimitus. Jos ylempänä julaitun kirjoittaja kiikkottomalla mielellä uudestaan ja tarkkaavasti lukee mitä me olemme Tampereen Säästöpankin hallinnosta sanoneet, niin onpa varmaan hänelle selviävä:

1.ksi että hän ei menettele oikein asettaessaan meidän samalle penkille istumaan kuin T. fors Nyheterin ja Tamp. Sanomien kirjoittajat ja esiintyy siis ainakin meihin nähden vääriä nimi-merkillä;

2.ksi että hänen on tarpeellonta pitää meille luentoa Tampereen Säästöpankin virkailijoista arvostuksesta, jotka me kyllä tunnemme, vaikka olemmekin kauvan aikaa heidän joukossaan kajaanneet hallitsevaa, paikallista aina löydettävää päätä, nimittämällä häntä miksi tahansa; sekä

3.ksi että emme ole halkaistua sanaa lausuneet pankin talletuksista tahi finanssien hoidosta, josta hän näkyy olevan erittäin halukas juttulemaan, nähtävästi siitä syystä, että esitetyt numerotiedot hänen mielestään kykenevät todistamaan, että numeron kasvaminen olisi suoranainen seuraus pankin väljäläisistä oloista.

Sen jälkeen kun »Yhden syyteistä» lupaama eri kirjoitelma on tullut julkisuuteen saanemme mekin hieman kosketella Tampereen Säästöpankin talouspolitiikkaa, etenkin mikäli luvassa oleva kirjoitus siihen aihetta antaa.

Vielä vähän »Surettavasta kulturin puutteesta».

»Isää» itseään näyttää vaivavan sama vika, mistä hän yrittää minua syyttää: »joko synnynnäinen tahi tahallisuutena luetun tekstin ymmärtämisen puute». Minulla nim. ei alkuunkaan ollut tarkoitus polemisoida »Isän» mielipiteitä vastaan koulukursseista ja koulun vaatimuksista — sivumennen sanoen olen siinä asiassa hänen kanssaan samaa mieltä — vaan vain, kuten kirjoitukseni alussa nimenomaan huomautin, urheilijan kannalta vastata hänen muun ohella — aivan oikein kyllä sivumennen, mutta selvästi — esittämiinsä halventaviin ja väärin viittailuihin urheilijoista ja urheilusta.

Totta kyllä on, ettei juuri ole varsin helppo verrata — eihän se vertaus minun tekemäni olekaan — Sibeliuksen ja Kolehmainen aikaansaannoksia toisiinsa, siksi suuri ero niiden laadulla on. Mutta alallansa ovat kumpikin suurmiehiä — ilman sitaattimenkettä — ja huolimatta siitä, mitä Pihkala — jos »Isän» referointi on oikea — ja »Isä» asiasta ajattelevat, allekirjottanut uskaltaa olla toista mieltä Kolehmaisen saavutusten merkityksestä, vieläpä väittää, että »Kolehmaiskultti» — missä Pihkalakin on ollut mukana, ellen väärin muista — ei ole mikään kulttuurin puutteen ilmaus nuorisossa. »Isä» kait muuten tuomitsee esim. norjalaiset kokonaan kulttuurilla vailla oleviksi, sillä heidän Mathiesen-hailunsa on ollut paljon suuremmoisempaa kuin koskaan täällä Kolehmaiselle osoitettu.

Urheilija.

Oikeusasioita.

Karungin murha.

Murhaaja Amanda Säteri kotoisin Ikaalisista.

Emäntä Anna Greta Buchin Karungissa viime helmikuun 17 p:nä tapahtuneen murhan tekijää, palvelijatar Amanda Wilhelmina Säteriä on nyttemmin ensi kerran tutkittu oikeudessa, Säteri, joka on syntynyt 1892 Ikaalisissa, kertoi oikeudessa varsin murheellisen elämäntarinan. Hänen isänsä oli asustanut ilman viikkimistä äidin kera. Perheessä oli ollut kolme lasta. 13-vuotiaana oli Amanda Säteri saanut lähteä hakemaan elästään maailmasta. Kotiloista ei hänellä ollut nykyisin muuta tietoa kuin että hän oli kuollut isän elävin. Muuten oli Amanda Wilhelmina kuljeskellut paikasta toiseen, ollen kussakin vain muutaman kuukausia tai viikkoja. Ainoastaan Kullaalla kertoi hän olleensa jossakin paikassa 2 vuotta 7 kuukautta. Ruotsin puolelle hän oli kulkeutunut pari vuotta takaperin. Siellä on hän tällä aikaa ollut kymmenkunnassa paikassa.

Murhan kertoi hän tehneensä sen vuoksi, että hänen emäntänsä oli mainittuna helmikuun 17 p:nä nufidellut häntä sellaisesta, johon hän ei katsonut olevansa syypää. Vihan vimmoissa oli hän rientänyt hakemaan kirveen ja iskenyt sillä emännän kuoliaaksi.

— Varkaus Karkussa. T. k. 25 päivää vastaan yöllä varastettiin Karkussa Mäen kylässä Isotatalosta 75 kg. siianlihaa. Epäilyksen alaisena tähän varkauteen on pidätetty muuan henkilö. Lihoja ei ole saatu takaisin.

— Tammelan välikäräjillä t. k. 24 p:nä tuomittiin näyttelijä Armas Hattara ja suutari J. Stenhammar molemmat Forssassa, jotka vangittiin oli tuotu oikeuteen, kotirauhan rikkomisesta. Hattara 2 kk. vankeuteen ja Stenhammar 200 mk. sakkoon. Vas-

taajat määrättiin heti laskettavaksi vapaalle jalalle. Sekä vastaajat, että syyttäjä työtyivät päätökseen.

— Sosialistinen luottamusmiehistö. Eilen oli Helsingin raastuvanoikeudessa esillä syyte Suomen Metallityöntekijäin liiton entistä sihteeria H. Saxmania vastaan kahdesta väärennyksestä ja kavalluksesta. Saxman tunnusti syyllisyytensä ja oikeus tuomitsi hänen kahdesta väärennyksestä ja yhdestä kavallusrikoksesta pidettäväksi kuusi kuukautta vankeudessa sekä maksamaan Metallityöntekijäin liitolle kavaltamansa 450 mk. Suomen rahassa ja 150 kruunua Ruotsin rahassa. Lieventävänä asianhaaranä pidettiin sitä, että Saxman oli liiton kanssa enemminkin tehnyt sitoumuksen mainittujen summien takaisin maksamisesta. Tuotymättömyyttä päätökseen ei ilmoitettu.

Huutokauppoja.

Perjantaina

t. k. 31 p. klo 10 ap. myydään kahvilan kalustoa niink. tiski, pöytiä, peili, tuolia, iso autom. gramofoni (patrephoni) levyineen ja kaappineen, 10 nikkelistä kahviservisiä, oiverhoja, sähkökruunu, keittiöastioita, koiv. ruokapöytä kolmella lisälaudalla, hieno ruokakaappi (senkki) ym.

5145 Huutokauppakamarissa.

Myytävänä.

Kaksi hevosta

myydään Kaivokatu 15 torstaina 30 p. t. k. klo 12 ja 3 välillä.

5121

Paljon kysyttyjä

pyöreitä taulunkehysiksi

myy halvalla

N. Sundqvist.

5125 Viinikankatu 36.

Uusi talo Forssassa

myydään sattuneesta syystä perin halvalla. Talossa on 5 huonetta 1300 m² osto-tontilla, leivinuuni ym. käytännöllistä. Sopiva käsityöläisille tai viljan välittäjille kun laustaus rautat. vaunujen voi tapahtua omalta tontilta.

Lähempiä tietoja antaa ja kirjeisiin vastaa postimies seurattessa.

5130 K. G. Palmu, Forssa.

Rautio, vaaleajouhinen, näyttelyssä ja kilpailuissa palkittu 5 v.

ORI

myydään. Nähtävänä tänään A—rin torilla klo 9 ap.

5138

H—v—viulu ja laatikko Smk. 75. Ilmarinkatu 14. Narikassa.

5137

Hämeenlinnan—Tampereen välillä, kalarikkaan järven rannalla, 1 kilometri pysäkillä, sijaitseva

Maatila.

Pinta-ala yli 100 t.a., josta peltoa 42 t.a. ja luonnonniittyä noin 30 t.a., kaikki yhdessä lohossa, paitsi osa metsämaata on erossa. Asuinrakennuksia on kaksi välttävissä kunnossa, ulkohuoneet uudet. Hinta ilman irtaimistoa 32,000 markkaa, josta seisovaa kiinnelainaa 16,000.—. Maksuehdot sopimuk-sella. Läheemmin Juhon Alénille, os.: Hämeenlinna, Saaristenkatu 4. 5143

US., Häm. S. 2 k.

200 syltä

hyviä kolvuhalkoja

myytävänä Pälkäneellä Mallasveden rannalla.

Läheemmin

Syrjäselältä, Pälkäneellä. (Puhelin).

5128

Halutaan ostaa.

Maitoa ja kurnupilmää

suuremmissa ja pienemmissä erissä käteistöllä. Arv. vastausta odottaa Aamulehden kontt. »Käteistölle».

5124

Ostetaan hyviä

kantakirja-ori

astutusta varten. Tarkat tiedot oriista hintavaatimuksineen jätettävä Juhon Alénille, Hämeenlinna, Saaristenkatu 4.

Kahvia

myy

PUUPPOSEN VELJEKSET.

Lysoolia,
Karpoolihappoa,
Auroformia ja
Auroformisaippuaa
Rohdoskauppa Oy. Tampereella.

Toijalassa

ostaa hyviä, terveitä vasi-koita 13—20 mk. kpl.

3255 Toijalan Makkaratehdas.

Kuivia Koivulautoja

heti lähetettäväksi. Vast. Aamul. kontt. nim. »Kuivia koivulautoja».

5093

Limonaadipulloja

ostetaan suurempi määrä, pienemmissäkin erissä.

H. Lahtinen, Pispala, Rajaportti.

5098

Spiraaliporia ja Ilmaterästä

ostaa Niemik. 22. P. R. Krank. 5095

1 päivästä huhtikuuta kamari ja keittiö

5120 Mäkipääntu 89.

Pieni huone eri sisäankk.

5136 Kuninkaankatu 27. Nieminen.

4 huonetta ja keittiö kesä. 1 p. sekä pakari, kamari ja keittiö toukok. 1 p. Viinikank. 11. Puh. 195.

5141

2 huonetta

ja keittiö kesä. 1 päivästä Kuninkaankatu 24.

5061 Lähemmin Telefoonikonttorista, puh. 400.

Vuokralle otetaan.

Kesäkuun alusta tai myöhemmin

3 huoneen

aurinkoinen ja lämmin huoneisto nykyajan mukavuuksineen mieluummin kosken länsipuolelta. Vast. t. l. kontt. merk. 5119

»Virkailija».

2:delte koulutytölle

halutaan hygienisesti puhdasta kouluasuntoa täysihoittoineen. Pyydetään ilm. t. l. k. osott. »Yhteiskoululaisel».

5062

3-4 huonetta

ynnä keittiö Tyrvään kihlakunnassa rautat. aseman lähistöllä. Vast. t. l. k. nim. »Virkamies».

5052

Tampereella 1916, Tampereen Kirjapaino-Osakeyhtiö.

Palvelukseen otetaan.

Kunnon renki

saa paikan. O. HELIN. 5142 Hämeenkatu 21.

K—eittö-köksi, palkka 35 mk., useampia yksinpalv. ja keittäjätär, nuoria lastenhoitajia ja maalaistytöitä, leipomatyöt saa heti paikan Rva Henriksson, Lintinen. 33. 5140

16 a 18 vuotias poika, joka on tottunut hevosta hoitamaan, saa paikan. K. A. Silander. 5146 Tammelan. 10.

1 paperin leikkaaja ja 1 pihvi-laatikoiden beitaaja saavat heti työtä kirjokirjoitehtaassa Kauppak. 4. H. Syrjänen.

Kelvolliset

Ompelijattaret

saavat hyvän työpaikan Akkunaverho ja Päitätehdas O. Yllä. Eljanderin Niemellä. 5104

Palvelusta haluaa.

Silvoajan tai pyykinpesijän tointa halutaan. Kirj. vast. Aamul. kontt. nim. »Silvoaja».

5135

Ilmoituksia.

Koska kauttamme useat rahalliset ostajat ovat kyselleet maa- ja kaupunkitaloja, haluiliset myyjät ilm.

Sekä 5—6 hv. lokomot ostetaan tai vaihdetaan uuteen. H—linnan Tukku- & Agentuuriliike Hämeenlinna. 5139

Junien kulut.

Huom. P=postijuna, Pik.=pikajuna, M=matkustajajuna, S=sekajuna, T=tavarajuna.

Junat lähtevät Tampereelta:

P. 12.11 yöllä Jyväskylään, Vaasaan, Tornioon.

P. 5.46 ap. Helsinkiin, Hankoon.

P. 7.35 ap. Turkuun, Helsinkiin, Pietariin.

S. 10.41 ap. Haapamäelle.

Pik. 11.40 ap. Turkuun, Helsinkiin, Pietariin.

M. 2.32 ip. Vaasaan.

M. 2.34 ip. Helsinkiin.

P. 2.40 ip. Porin, Raumalle.

P. 4.57 ip. Helsinkiin, Kajaanin, Pietariin, Nurmekseen.

S. 6.05 ip. Tyrväeseen.

Pik. 6.40 ip. Tornioon.

T. 8.17 ip. Vilppulaan.

Junat saapuvat Tampereelle:

S. 12.05 y. Orivedeltä.

P. 5.11 ap. Jyväskylästä, Vaasasta, Torniota.

S. 7.20 ap. Toijalasta.

S. 8.15 ap. Tyrväältä.

T. 9.27 ap. Vilppulasta.

M. 10.31 ap. Kajaanista, Pietarista, Nurmeksesta.

Pik. 11.19 ap. Torniota.

P. 2.05 ip. Vaasasta.

P. 2.07 ip. Helsingistä, Kouvolasta.

P. 4.42 ip. Porista, Raumalta.

Pik. 6.17 ip. Helsinkiin, Pietarista, T. 6.55 ip. Orivedeltä.

P. 8.30 ip. Turusta, Helsingistä.

P. 11.37 ip. Helsingistä, Pietarista.